

Dokumentin sisältö

TIIVISTELMÄ

JOHDANTO

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2025

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- 3 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö
- 4 Keskeiset opit valtuustokaudelta

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2026

- 5 Strategian painopisteet ja linjaukset
- 6 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 7 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

- 8 Suunnitelman laatijat
- 9 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

TIIVISTELMÄ

Lumijoki on noin 2 000 asukkaan luonnonläheinen maaseutukunta, jonka väestörakenne on nuorekas: alle 15-vuotiaita on 29 % ja yli 65-vuotiaita 17 %. Ulkomaalaistaustaisia on 4,4 %, ja kausityön myötä osuus voi nousta noin 10 prosenttiin. Lumijoella on hyvät edellytykset maalla asumiseen. Lähin kunta on Liminka ja se sijaitsee vain noin 12 kilometrin ajomatkan päässä Lumijoelta. Hieman isompaan kuntaan Kempeleeseen on noin 25 kilometrin matka. Säännölliset ja sujuvat linja-autoyhteydet mahdollistavat liikkumisen Lumijoelta lähialueen kuntien palveluiden piiriin. Elinkeinorakenne on monipuolinen ja painottuu palveluihin, mutta myös alkutuotanto ja pk-yritykset ovat merkittävässä roolissa. Kunta on panostanut talouden tasapainottamiseen; vuoden 2025 talousarvion tavoitteena on ollut nollatulos, mikä on vaatinut sopeutustoimia ja koko kuntaorganisaation sitoutumista.

Kuntalaisten hyvinvointia edistetään kunnan eri toimialoilla. Yhdyskuntatoimi on panostanut turvalliseen ja viihtyisään elinympäristöön parantamalla liikenne- ja virkistysalueita, ulkoilureittejä, uimapaikkoja ja satamaa sekä huolehtimalla talvikunnossapidosta ja valaistuksesta. Työllisyyspalvelut tukevat työikäisten hyvinvointia yksilöllisellä, monialaisella palveluohjauksella, mikä on osaltaan pitänyt työttömyysasteen alueellisesti matalana. Maahanmuuttotyössä keskeinen rooli on maahanmuuttokoordinaattorilla ja Help Center Lumijoki -toiminnalla, jotka tukevat kotoutumista, arjen sujumista ja yhteisöllisyyttä. Lumijoen asukkaiden lääkärin ja sairaanhoitajan palveluiden vastaanotto on järjestetty 1.7.2025 alkaen ensisijaisesti Limingan sosiaali- ja terveyskeskuksessa. Kiireetöntä sairaanhoitajan vastaanottoa sekä neuvolapalveluja järjestetään myös paikallisesti Lumijoella. Lisäksi asukkaiden hyvinvointia tukee digitaalinen sote-keskus sekä kotiin ja arkiympäristöön annettavat palvelut. Lumijoella tuotetaan edelleen kotihoitoa, ikäihmisille suunnattuja hyvinvointiarvioita ja terveystarkastuksia, äitiys- ja lastenneuvolan terveydenhoitajan tarkastuksia sekä kouluterveyden hoitajan ja lääkärin määräaikaistarkastuksia.

Varhaiskasvatus ja perusopetus ovat kunnan keskeisiä ennaltaehkäiseviä palveluja. Varhaiskasvatus vahvistaa lasten perusturvaa, vuorovaikutus- ja itsesäätelytaitoja sekä perheiden arjen jaksamista. Luonto- ja liikuntapainotteinen arki tukevat lasten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Kouluterveyskyselyn perusteella suurin osa lumijokisista lapsista ja nuorista voi pääosin hyvin, mutta haasteita ovat muun muassa fyysisen toimintakyvyn heikkeneminen, vähäinen liikkuminen, lisääntynyt kiusaaminen sekä erityisesti yläkouluikäisten ahdistuneisuus ja poissaolot. Näihin vastataan koulun, oppilashuollon ja monialaisten tukitoimien yhteistyöllä.

Nuoriso- ja vapaa-aikatoimi, nuorisovaltuusto ja etsivä nuorisotyö tukevat lasten ja nuorten osallisuutta, harrastuneisuutta, turvallista vapaa-aikaa ja varhaista tuen piiriin ohjautumista. Matalan kynnyksen tapahtumat, leirit, kerhot ja jalkautuva työ vahvistavat yhteisöllisyyttä ja ehkäisevät syrjäytymistä. Eero Aabram Pehkosen rahasto täydentää kunnan panostuksia tukemalla liikuntaa, kulttuuria, nuorten harrastuksia ja kaikille avoimia tapahtumia noin 10 000 eurolla vuosittain.

Kolmannen sektorin rooli on Lumijoella erittäin vahva. Paikalliset yhdistykset – kuten 4H, Sydänyhdistys, Martat, Lumijoki-Seura, Maa- ja kotitalousseura, Nuorisoseura, Eläkeläisjärjestöt, Metsästysyhdistys ja kyläyhdistykset – tarjoavat monipuolisia liikunta-, kulttuuri- ja yhteisötoimintoja, jotka lisäävät osallisuutta, fyysistä aktiivisuutta, arjen tukea ja yhteisöllisyyttä kaikissa ikäryhmissä. Yhdistysten ja kunnan yhteistyö näkyy konkreettisina toimina, jotka tukevat sekä terveyttä että koettua hyvinvointia.

Hyvinvointikertomuksen indikaattorit osoittavat, että Lumijoki onnistuu monella osa-alueella, mutta haasteita on muun muassa lasten ja nuorten fyysisessä toimintakyvyssä, pienituloisuudessa, yksinasuvien ikäihmisten tilanteessa ja kiusaamisen kokemuksissa. Hyte-kerroin on kohtuullinen, mutta

prosessirakenteissa on kehittämistarpeita. Näihin vastataan uudella hyvinvointisuunnitelmalla, joka kytketään tiiviisti uuteen kuntastrategiaan ja jossa painottuvat ennaltaehkäisy, osallisuus, yhteisöllisyys, luontolähtöisyys ja rohkea kokeilukulttuuri.

JOHDANTO

Lumijoki on Pohjois-Pohjanmaalla sijaitseva noin 2 000 asukkaan maaseutukunta, jolle on ominaista luonnon läheisyys ja rauhallinen elinympäristö. Kunnan väestörakenne on suhteellisen nuorekas, ja lapsiperheiden osuus on merkittävä: alle 15-vuotiaita on 29 prosenttia ja yli 65-vuotiaita 17 prosenttia. Ulkomaalaistaustaisia asukkaita on noin 4,4 % (THL, 2024) väestöstä, ja sesonkiaikoina ulkomaisten kausityöntekijöiden oleskellessa paikkakunnalla heidän osuutensa voi nousta noin 10 prosenttiin. Pienen kunnan etuna on palvelurakenteen joustavuus ja tavoitettavuus, asukkaat saavat tarvitsemansa palvelua, neuvontaa ja ohjausta oikea-aikaisesti ja henkilökohtaisesti. Elinkeinorakenne on monipuolinen ja muodostuu alkutuotannon lisäksi paikallisista pk-yrityksistä ja muista yritystoiminnan muodoista. Työvoiman liikkuvuus on vilkasta; Lumijoelta pendelöi päivittäin noin 400 henkilöä muihin kuntiin ja noin 100 henkilöä tulee kunnan ulkopuolelta töihin Lumijoelle. Kunnan työpaikkarakenne painottuu palveluihin (60 %), jalostukseen (22 %) ja alkutuotantoon (16 %).

Talousarvion tavoite vuodelle 2025 on ollut nollatulot, pitää tulot ja menot tasapainossa. Talouden tasapainottaminen on vaatinut suuria ponnisteluja ja sitoutumista koko henkilöstöltä ja kuntalaisilta, mutta sillä on ollut merkittävä vaikutus kunnan talouden kannalta.

Lumijoen kunnan toimintaympäristö on viime vuosina muuttunut nopeasti taloudellisten, poliittisten ja rakenteellisten tekijöiden seurauksena. Ukrainan sota on lisännyt varautumisen ja turvallisuuden vaatimuksia, kasvattanut energiakustannuksia sekä nostanut palvelujen ja investointien hintoja. Kuntaan saapuneet ukrainalaiset pakolaiset ovat lisänneet asumis- ja kotouttamispalveluiden tarvetta, ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa on ollut keskeistä tilanteen hallinnassa.

Sote-uudistus on muuttanut kunnan roolia merkittävästi. Vaikka järjestämisvastuu on siirtynyt hyvinvointialueelle, kunnalle jää edelleen vastuu ennaltaehkäisevästä hyvinvointityöstä ja paikallisesta edunvalvonnasta. Hyvinvointialueiden taloushaasteet ja palvelujen keskittäminen suuriin keskuksiin voivat heikentää pienten kuntien, kuten Lumijoen, asukkaiden palvelujen saavutettavuutta ja lisätä kunnan tarvetta täydentäviin palveluihin.

Hyvinvoivat kuntalaiset ovat elinvoimaisen kunnan edellytys. Kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä (Kuntalaki 2015/410) ja (Terveydenhuoltolaki 1326/2010). Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnan on nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho. Lumijoen kunnan Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen yhteyshenkilöt koordinoivat hytetyötä.

Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatiminen perustuvat lakiin. Sotejärjestämislain 6 § muakisesti kunnassa on valmistettava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista.

Keskeinen kunnan yhteistyökumppani hyte-työssä on Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue (Pohde). Pohde ja hyvinvointialueen kunnat jakavat vastuun asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Lisäksi kunnan on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja

vaikutusmahdollisuuksia. Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi on tärkeää huomioida kuntalaisten tarpeet ja toiveet vahvistaen kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä muun muassa osallistumisvaikutuksia ja yhteisöllisiä tapahtumia ja tilaisuuksia lisäämällä.

Kunnassa on käytössä osallistuva budjetointi ja uutta kuntastrategiaa on tehty laajasti osallistaen kuntalaisia. Kuntalaiset ovat päässeet osallistumaan laajasti ja vaikuttamaan oman kuntansa hyvinvoinnin edistämiseksi. Tiedottamista ja viestintää kuntalaisille on tehostettu viestintäassistentin työpanoksen vakinaistamisen myötä.

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2025

Lumijoen hyvinvoinnin nykytilaa tarkasteltaessa keskeistä on kunnan väestörakenne, elinolosuhteet ja toimintaympäristö, jotka yhdessä muodostavat perustan asukkaiden hyvinvoinnille ja palvelutarpeille.

Lumijoen kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilan kuvaus perustuu THL:n indikaattoreihin. Indikaattorit auttavat ohjaamaan resursseja ja seuraamaan toiminnan vaikutuksia. Ne on jaettu kolmeen eri kategoriaan: hyvinvoinnin nykytila, rakenteet ja tehdyt toimet.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Lumijoen kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilan kuvaus perustuu THL:n indikaattoreihin. Indikaattorit auttavat ohjaamaan resursseja ja seuraamaan toiminnan vaikutuksia. Ne on jaettu kolmeen eri kategoriaan: hyvinvoinnin nykytila, rakenteet ja tehdyt toimet.

Seuraavissa taulukoissa tuloksia tarkastellaan koko väestön sekä eri ikäryhmien kautta. Joihinkin indikaattoreihin on kuvattu tarkemmin tämän hetken tilannetta.

TEAviisari on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kehittämä arviointi- ja seurantatyökalu, jolla mitataan kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) rakenteita, toimintaa ja johtamista. Sen avulla kunta saa vertailukelpoista tietoa oman toimintansa nykytilasta sekä kehittämiskohteista suhteessa muihin kuntiin.

TEAviisari tarkastelee erityisesti kunnan johtamista, poikkihallinnollista yhteistyötä, suunnitelmallisuutta, seurantaa ja resursointia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Tuloksia hyödynnetään kunnan strategisessa suunnittelussa, hyvinvointikertomuksen laadinnassa sekä toiminnan kehittämisessä.

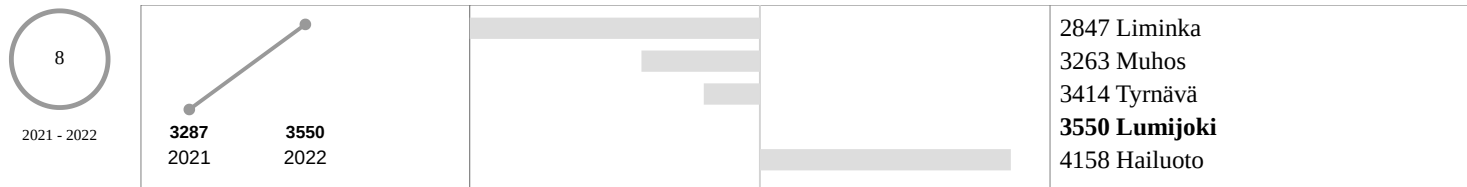
Lumijoella TEAviisarin tulokset osoittavat, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on pääosin toimivaa, mutta kehittämistarpeita on erityisesti rakenteiden, systemaattisen seurannan ja vaikuttavuuden arvioinnin vahvistamisessa. TEAviisarin tuottama tieto tukee kunnan päätöksentekoa ja auttaa kohdentamaan toimenpiteitä niihin osa-alueisiin, joissa kehittämistarve on suurin.

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA

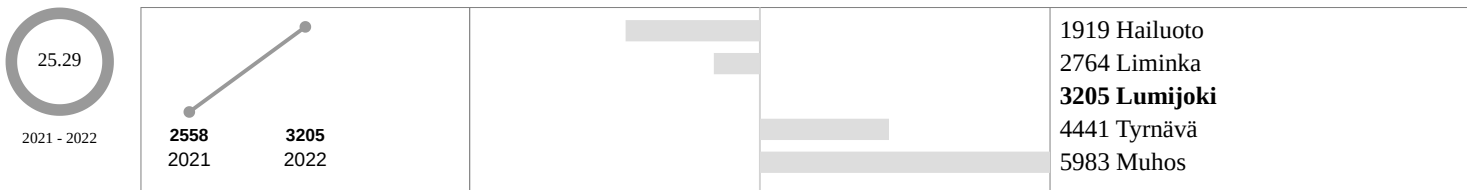
Talous

Tulot

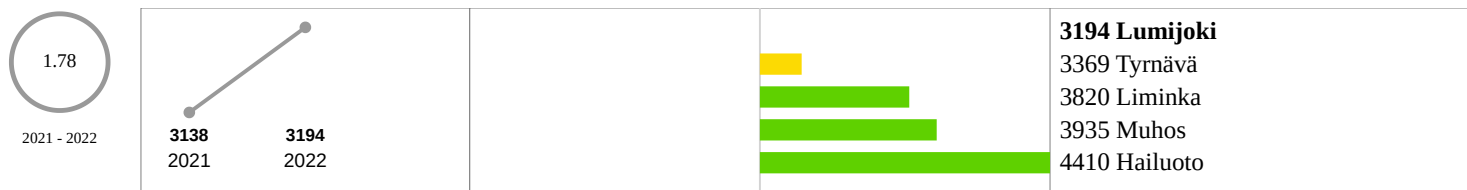
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas (-2022)

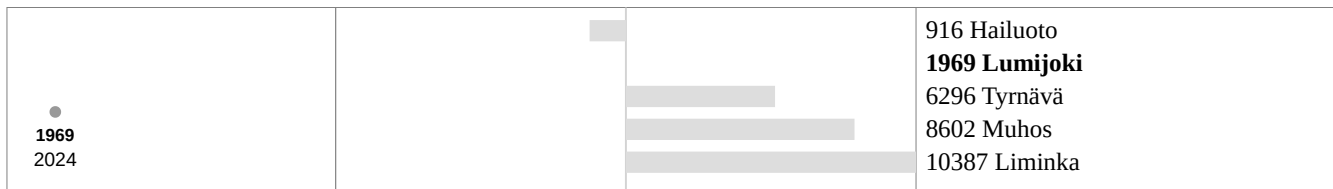
Lainakanta 31.12., euroa / asukas (-2022)

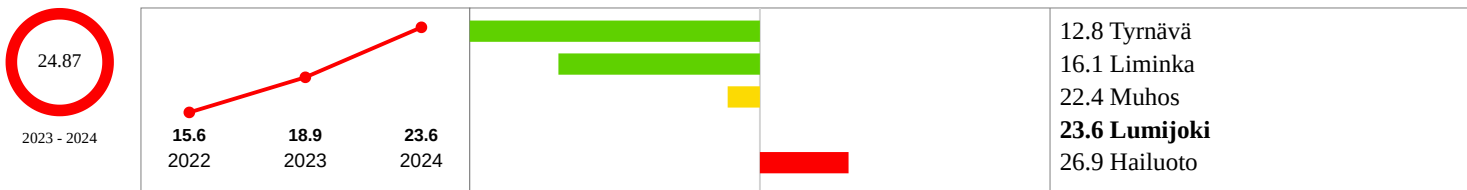
Verotulot, euroa / asukas (-2022)

Väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

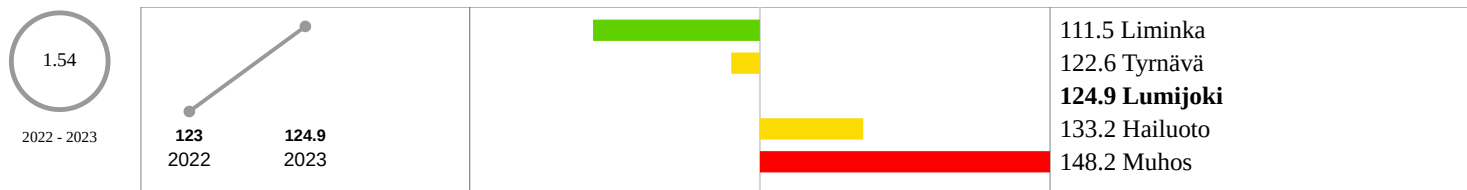
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä

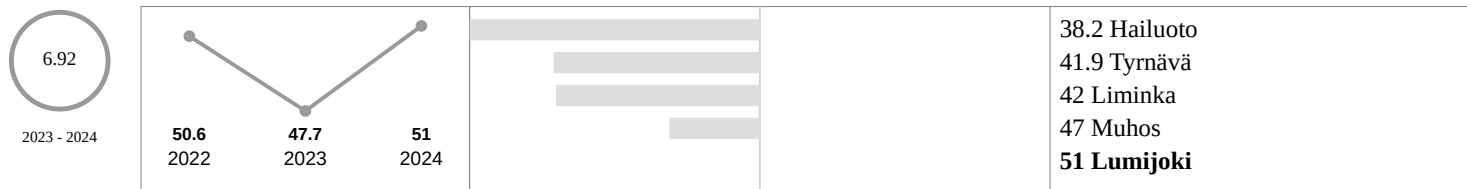
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

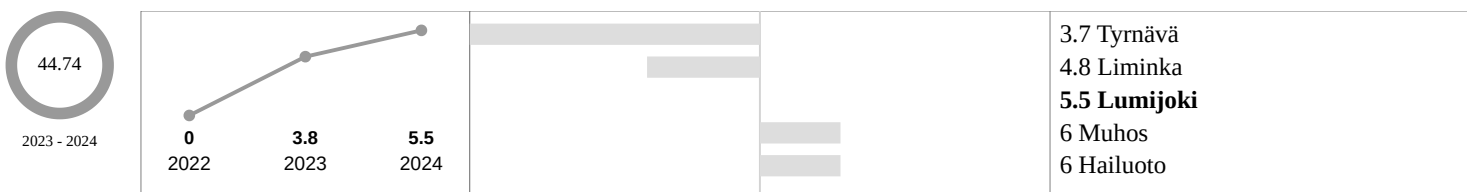
Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu

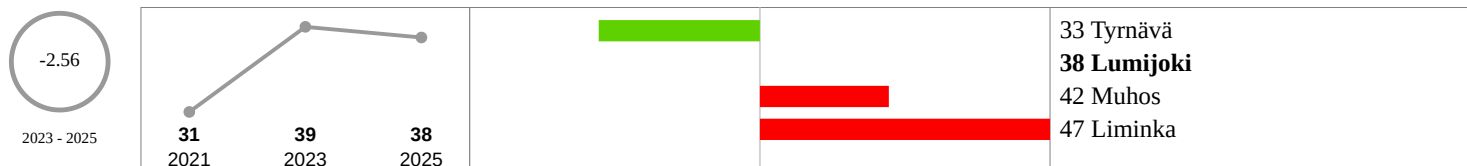
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

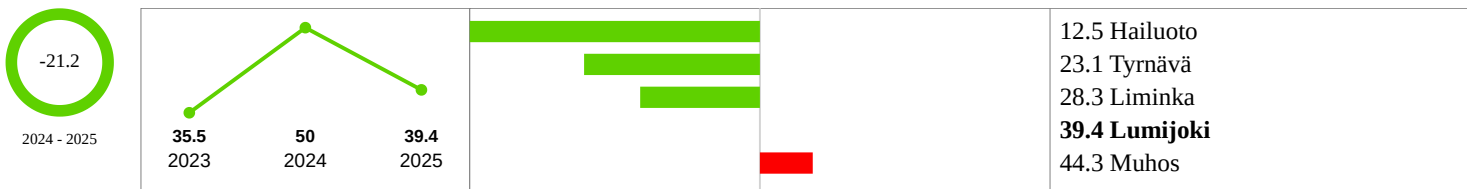
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

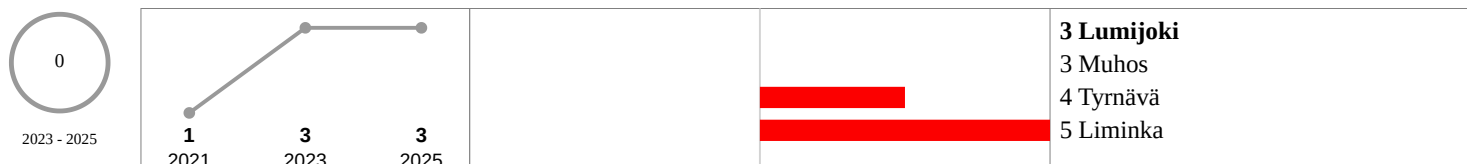
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

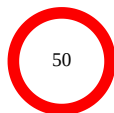
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

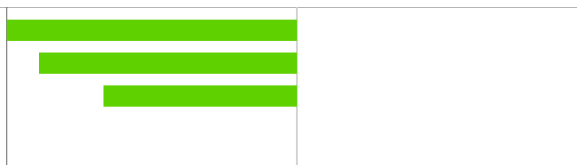
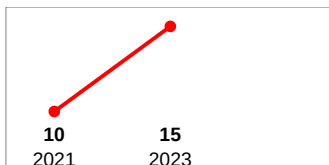
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

2021 - 2023

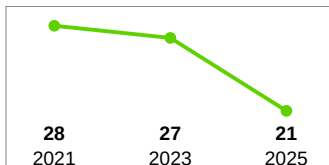

6 Liminka
7 Muhos
9 Tyrnävä
15 Lumijoki

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

2023 - 2025

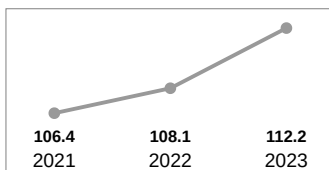

17 Muhos
20 Tyrnävä
21 Lumijoki
22 Liminka

Sairastavuusindeksi, ikävakioitu

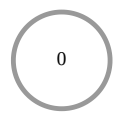

2022 - 2023

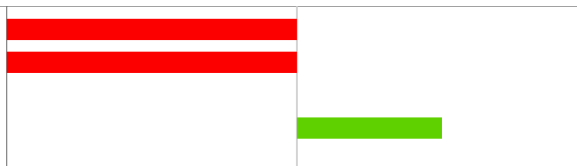
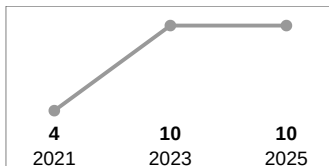

102.3 Liminka
105.5 Tyrnävä
110.8 Hailuoto
112.2 Lumijoki
117.6 Muhos

Korkea positiivinen mielenterveys, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

2023 - 2025

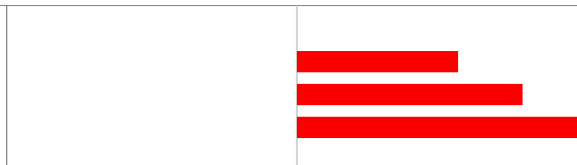
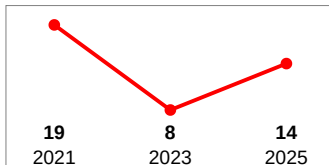

8 Tyrnävä
8 Muhos
10 Lumijoki
11 Liminka

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

2023 - 2025

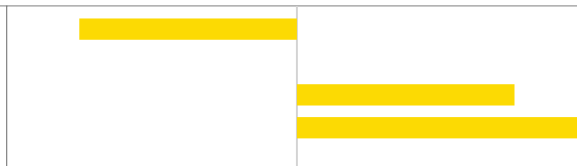
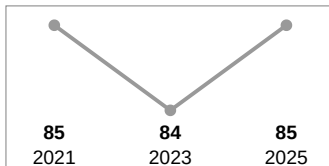

14 Lumijoki
19 Muhos
21 Tyrnävä
23 Liminka

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

2023 - 2025

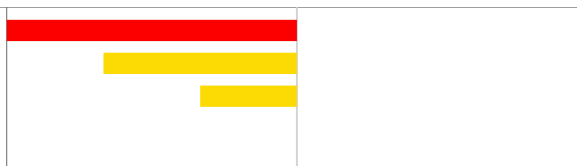
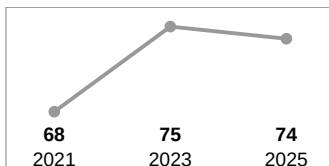

82 Muhos
85 Lumijoki
88 Liminka
89 Tyrnävä

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

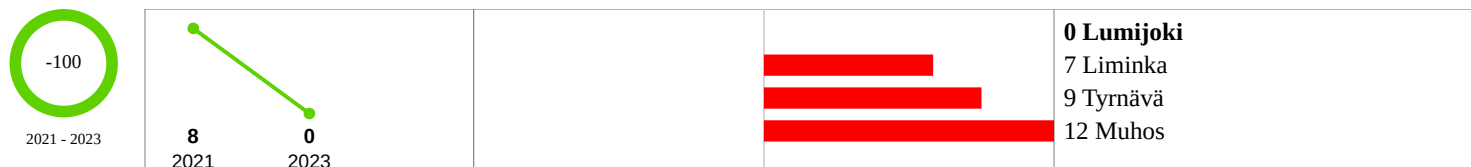

2023 - 2025

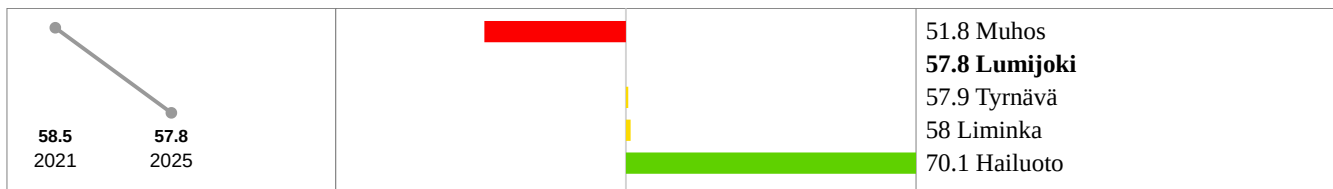

65 Tyrnävä
68 Liminka
71 Muhos
74 Lumijoki

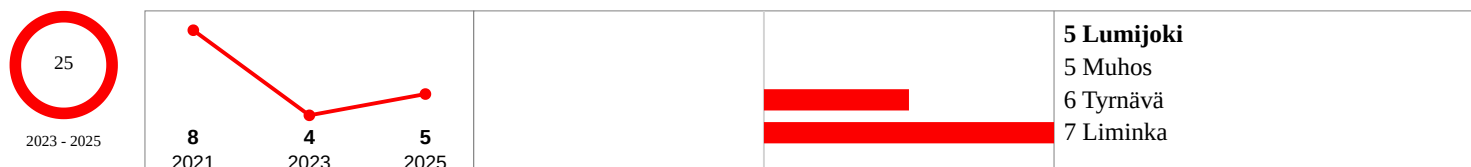
Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

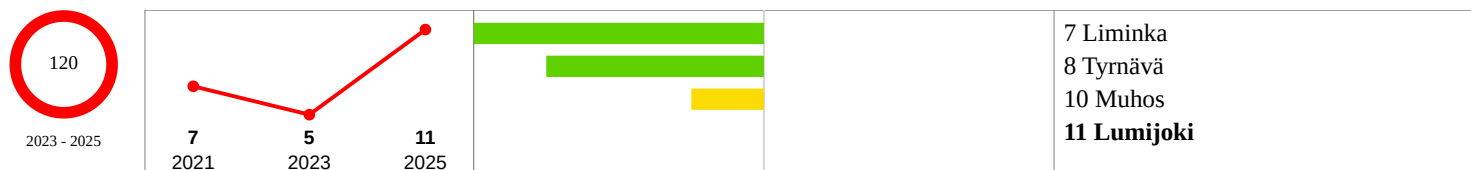
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

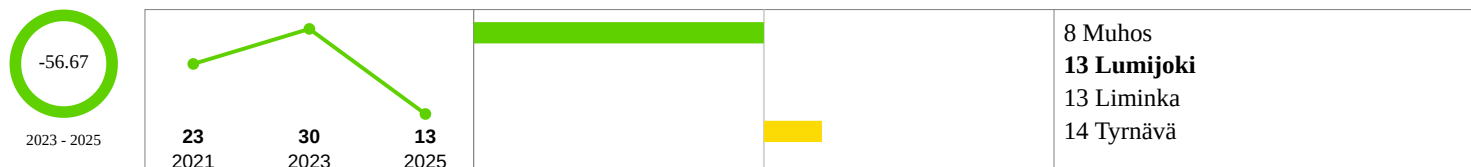
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

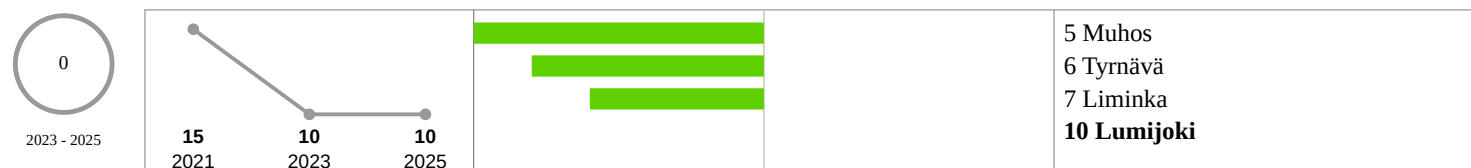
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

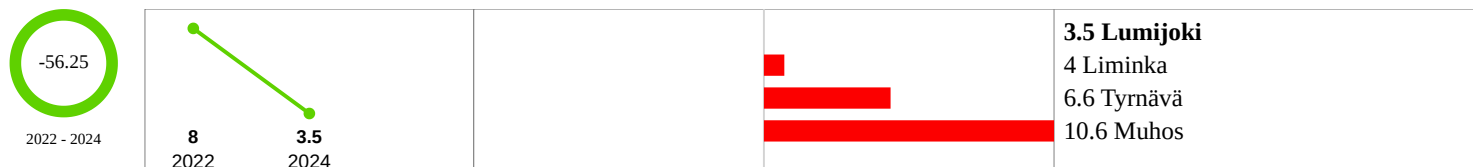
Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

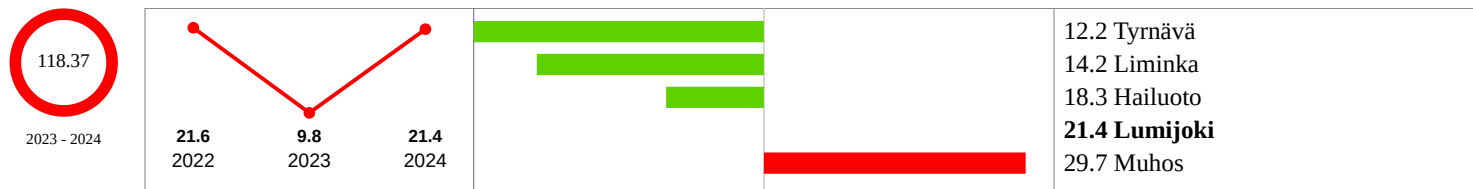
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

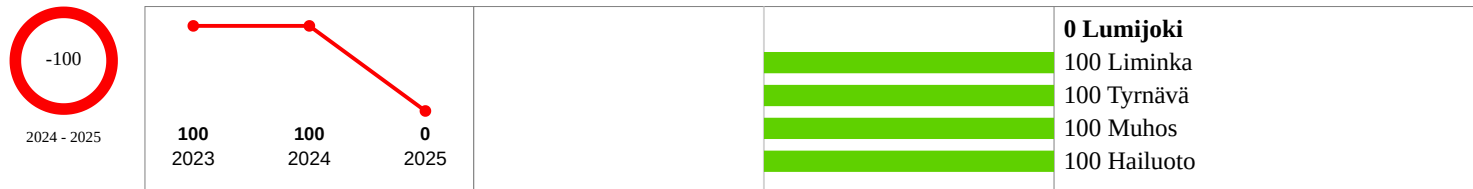
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

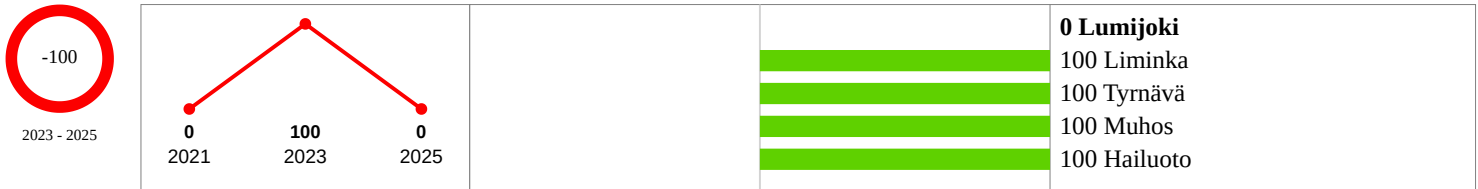
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

Hyvinvointikertomus hyväksytty valtuustossa, % tiedot toimittaneista alueen kunnista

Väestöryhmien välisten terveysterojen raportointi valtuustolle, % tiedot toimittaneista alueen kunnista

Kunta on asettanut tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi, %

Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset, % 1 - 6-vuotiaista (sis. kunnalliset ja yksityiset varhaiskasvatustoimijat)

Vapaan sivistystyön oppilaitosten opetustunnit / vuosi

Kansalaisopiston kurssit.

Kulttuuripalveluiden saavutettavuus: kirjastojen, museoiden ja teattereiden saavutettavuus 3/10/20 kilometrin päässä kotoa, % väestöstä

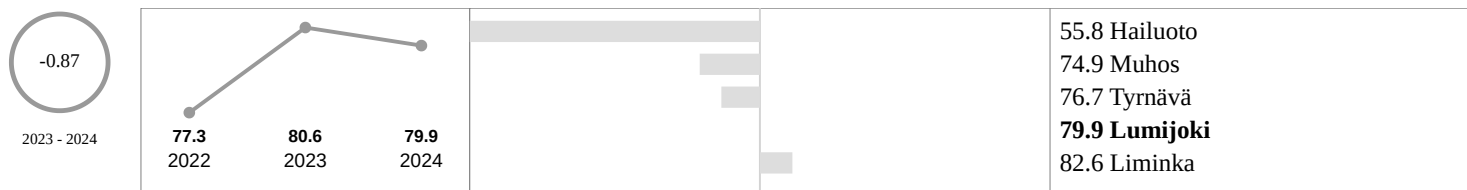
Nuorisotoimen palvelut

Liikuntatoimen palvelut

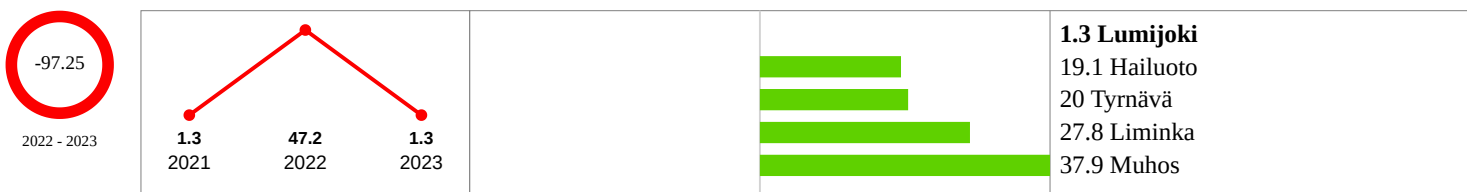
Keveyen liikenteen väyliä (metriä) / asukas

Keveyen liikenteen väyliä on 5,18 metriä /asukas.

Ala-asteiden saavutettavuus, ala-asteikäiset, enintään 2 km [%]

Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus, iäkkäät, Enintään 500m [%]

Itsearviointi kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelusta ja hyödyntämisestä

Itsearviointi kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työn rakenteesta, resursseista ja prosessista

Itsearviointi kunnan ehkäisevästä päihdetyöstä ja sen rakenteiden vahvuudesta

Itsearviointi kunnan yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja palveluiden yhdenvertaisen saavutettavuuden edistämisestä

Itsearviointi kunnan elinvoiman edistämisestä

Maahanmuuttajien kotouttamisen edistäminen

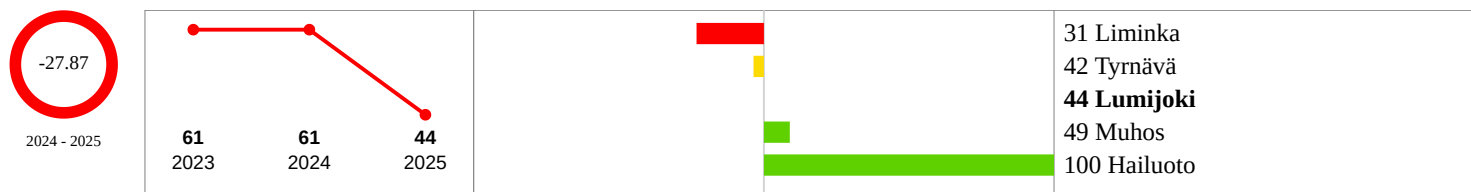
Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen on nimetty kunnassa maahanmuutosta vastaava koordinaattori, jonka tehtävänä on antaa kokonaisvaltaista ohjausta, neuvontaa ja tietoa kuntaan muuttaville maahanmuuttajille ja heidän perheille. Maahanmuuttokoordinaattori laatii kotoutuja-asiakkaille kotoutumissuunnitelmat, auttaa asumiseen liittyvissä kaikissa käytännön järjestelyissä, ohjaa ja neuvoo palveluihin ohjautumisessa sekä tarvittavien tukien hakemissa, tekee yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa, tukee vapaa-ajan harrasteiden löytämisessä ja antaa tietoa niin lähipalveluista kuin suomalaisessa yhteiskunnassa toimimisesta. Lisäksi maahanmuuttokoordinaattorin tehtäviin kuuluu tiivis yhteistyö vapaaehtoisten, järjestöjen, yhdistysten ja yritysten kanssa suhteessa kotoutumisen tukemiseen. Lumijoella perustettiin Help Center Lumijoki hanke, jonka aikana kotoutumisen tukemiseen saatiin paljon tukea alueella toimivilta yhdistyksiltä, yrityksiltä ja vapaaehtoisilta kuntalaisilta.

HYTE-kerroin

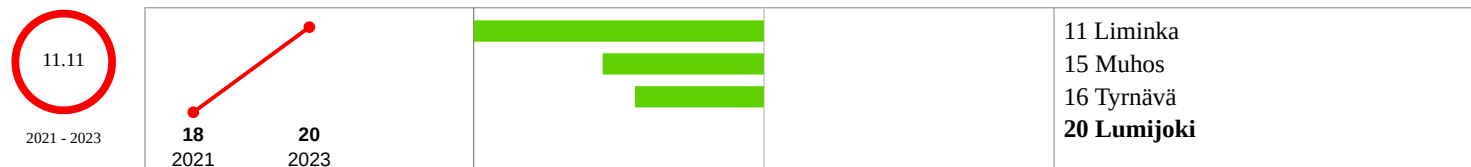
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

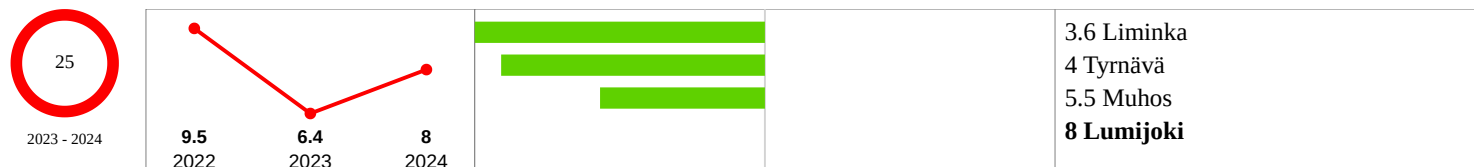
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista (-2023)

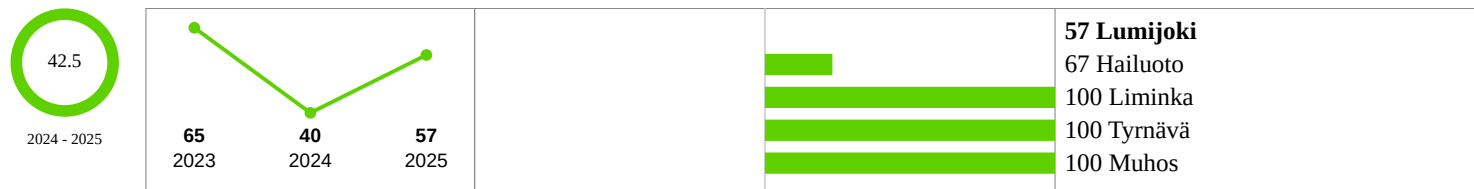
Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

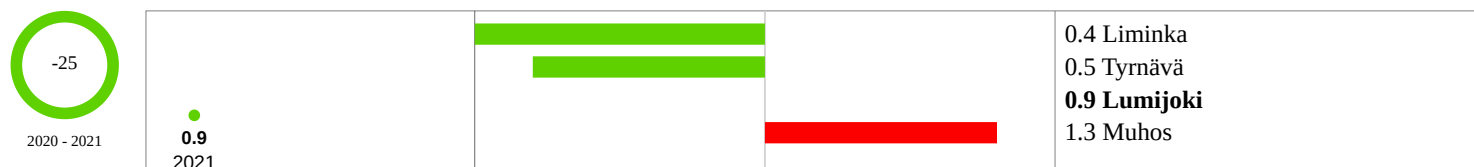
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

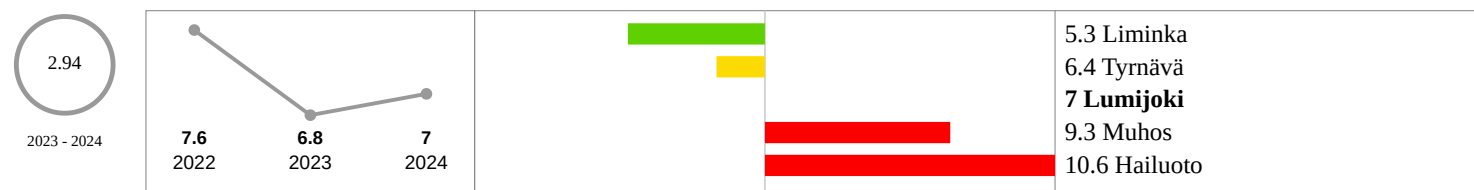
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

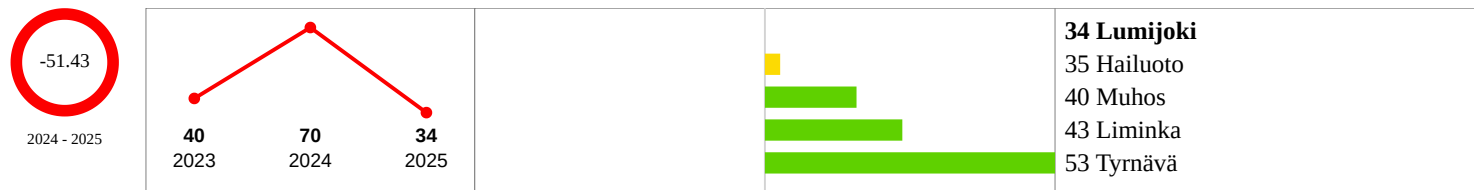
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

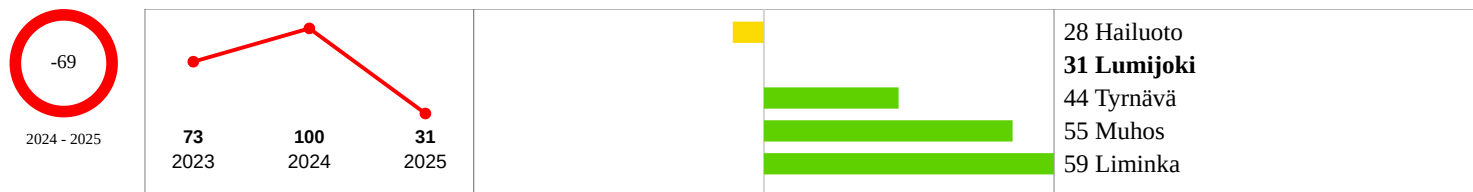
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

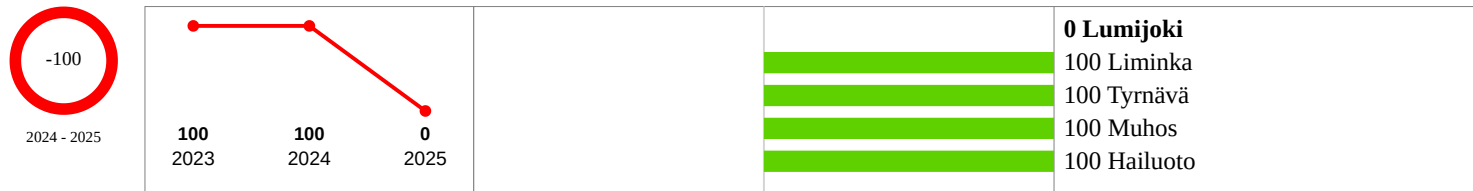
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

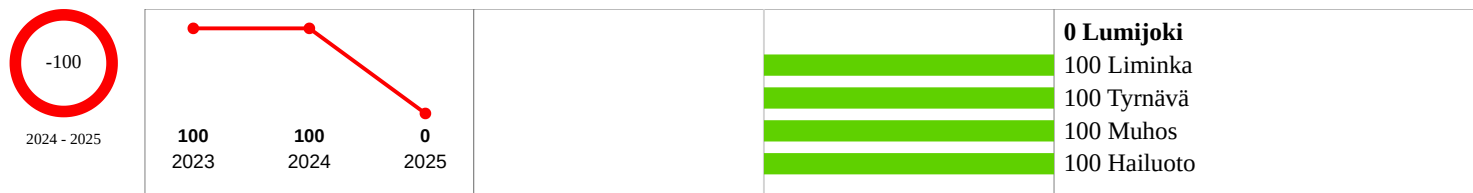
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

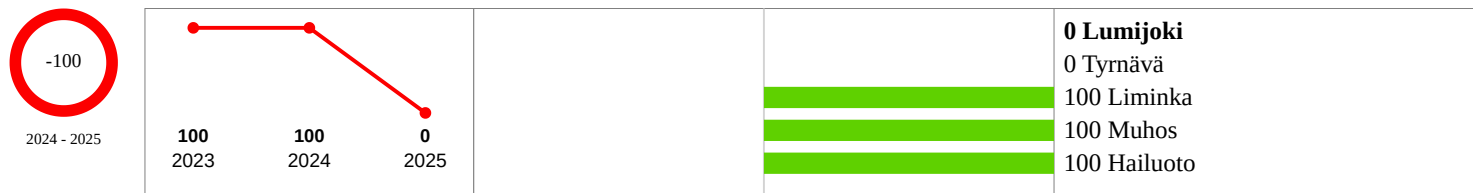
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

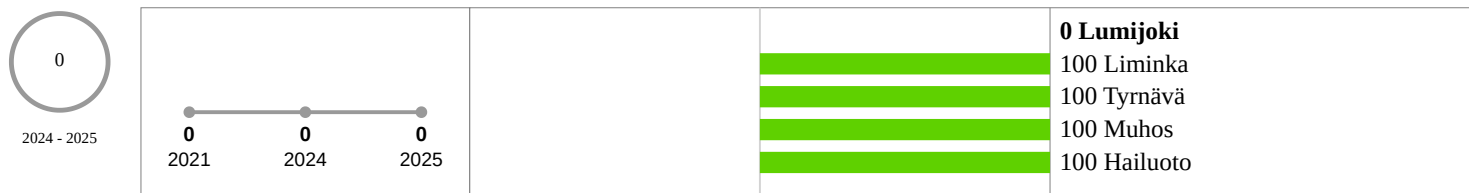
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

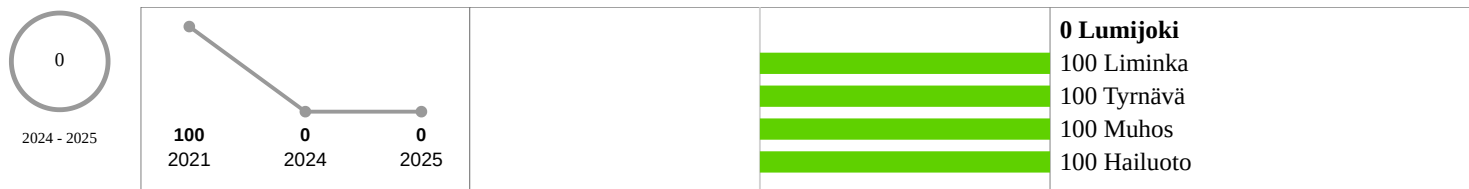
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

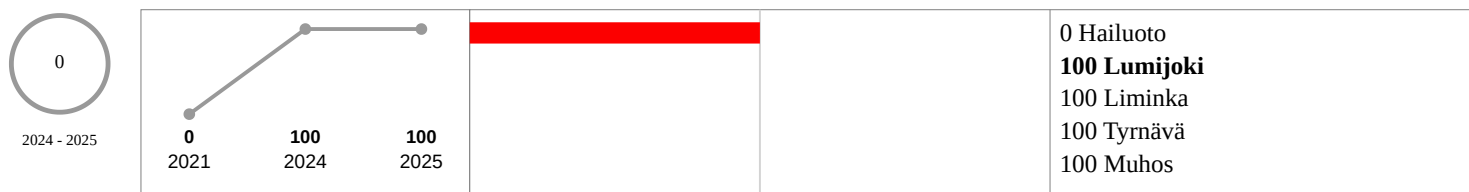
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

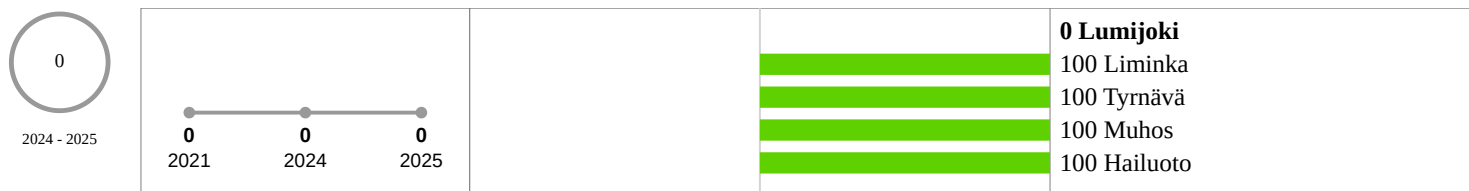
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

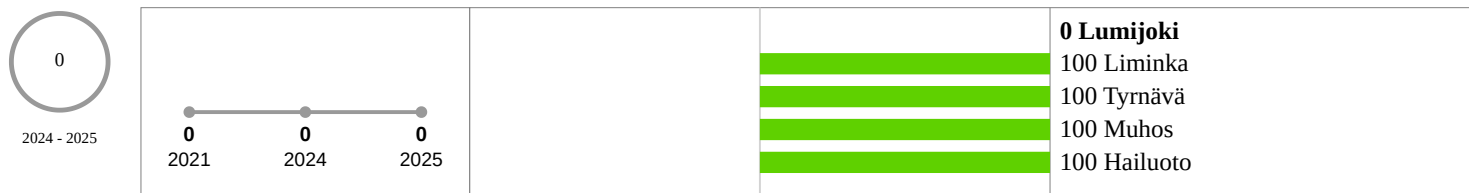
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

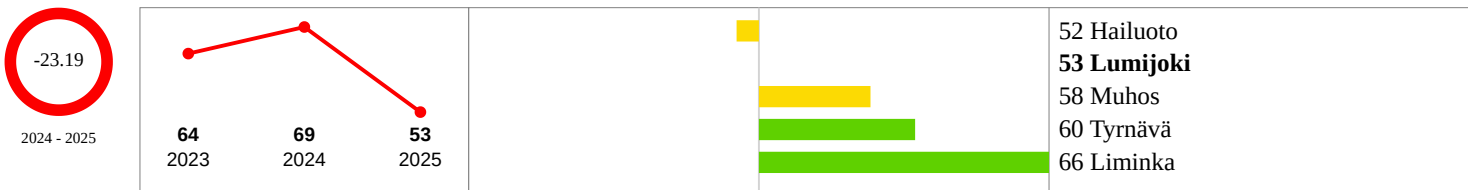
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

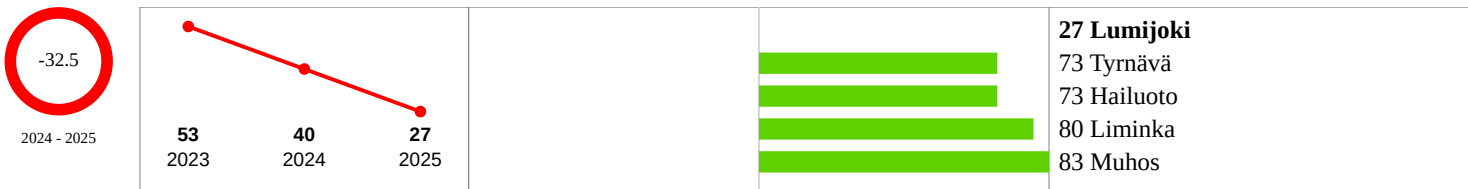
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnyksiä

Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

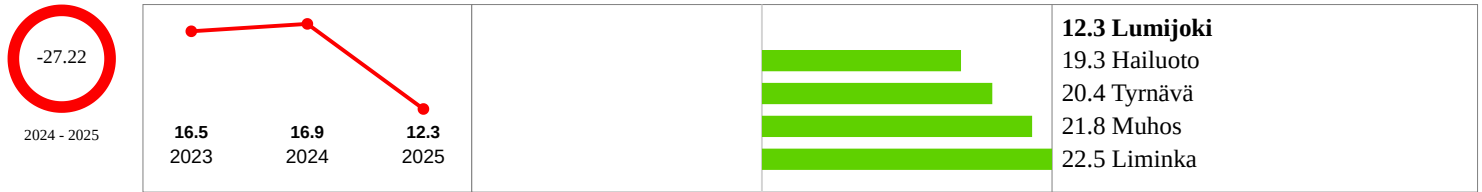
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

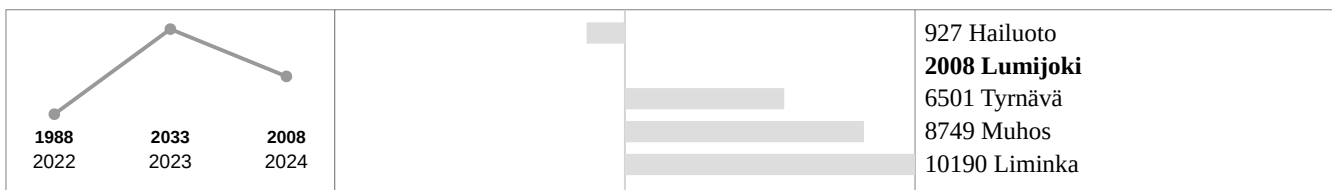
Elinvoima

Väestö

Väestö 31.12.

2023 - 2024

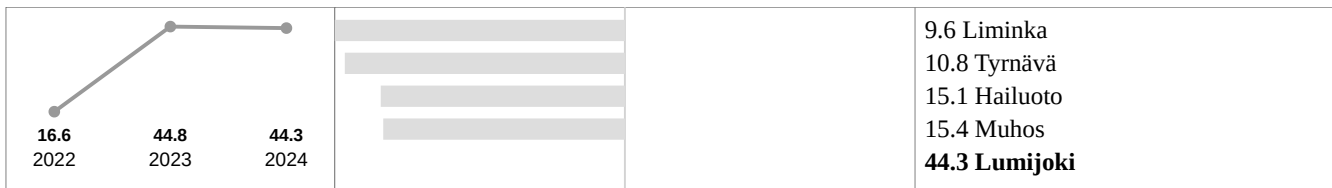

927 Hailuoto
2008 Lumijoki
 6501 Tyrnävä
 8749 Muhos
 10190 Liminka

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

2023 - 2024

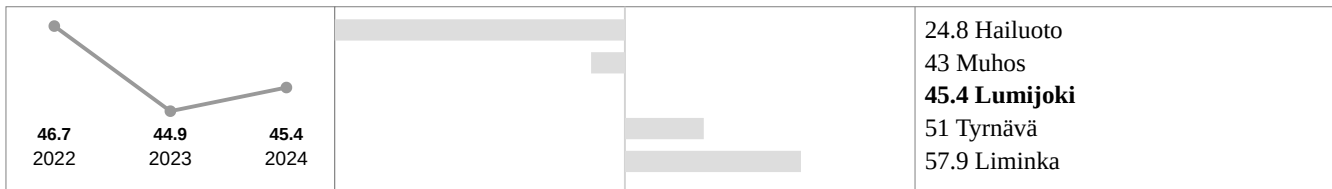

9.6 Liminka
 10.8 Tyrnävä
 15.1 Hailuoto
 15.4 Muhos
44.3 Lumijoki

Lapsiperheet, % perheistä

2023 - 2024

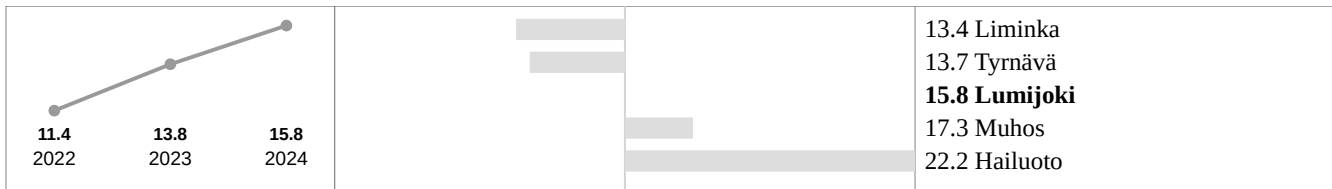

24.8 Hailuoto
 43 Muhos
45.4 Lumijoki
 51 Tyrnävä
 57.9 Liminka

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

2023 - 2024

13.4 Liminka
 13.7 Tyrnävä
15.8 Lumijoki
 17.3 Muhos
 22.2 Hailuoto

Koulutustasomittain

2023 - 2024

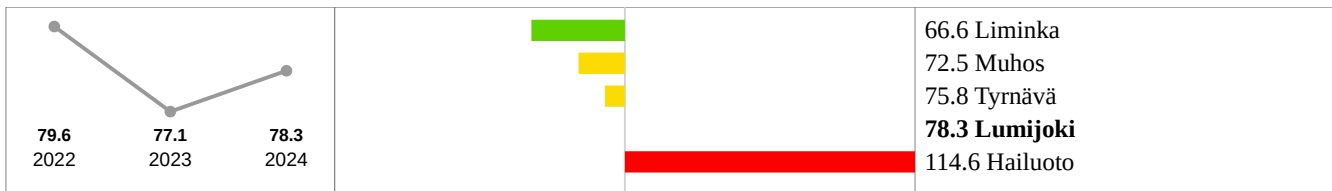

339.5 Lumijoki
 369.2 Tyrnävä
 381.5 Muhos
 388.3 Hailuoto
 443 Liminka

Huoltosuhte, demografinen

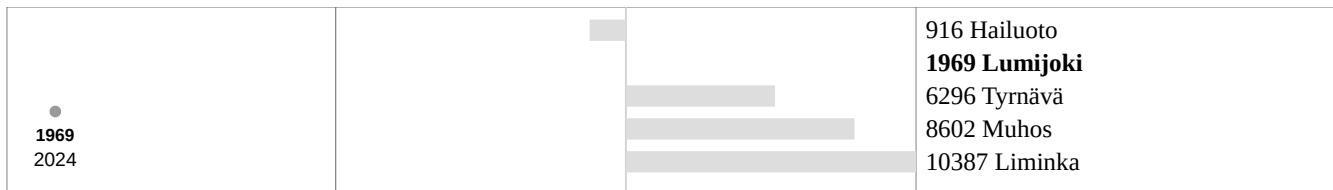

2023 - 2024

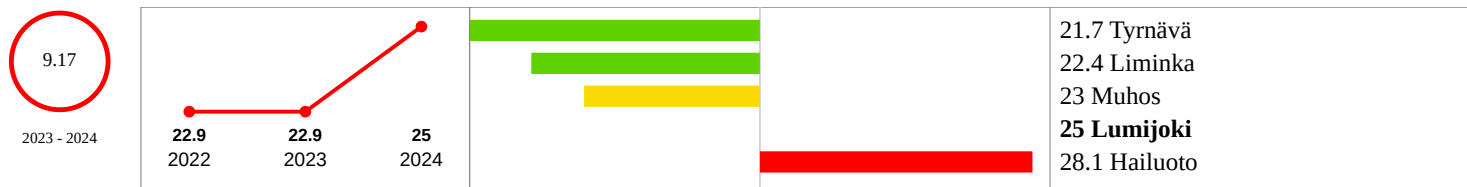
66.6 Liminka
 72.5 Muhos
 75.8 Tyrnävä
78.3 Lumijoki
 114.6 Hailuoto

Väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

Elinvoima

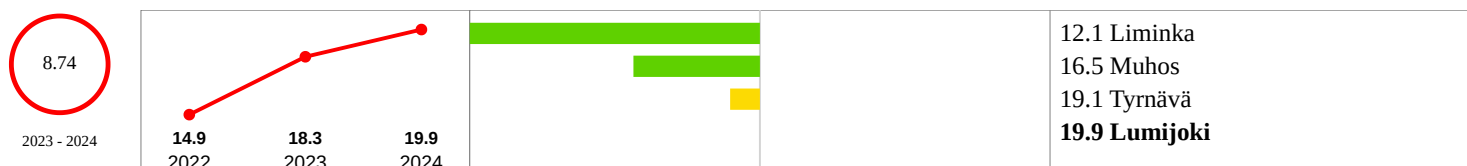
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

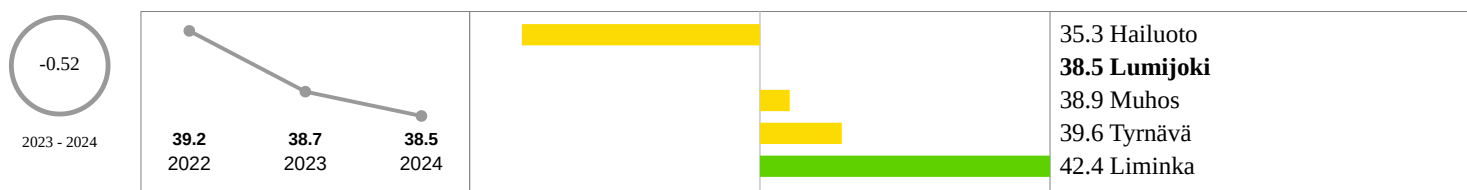
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

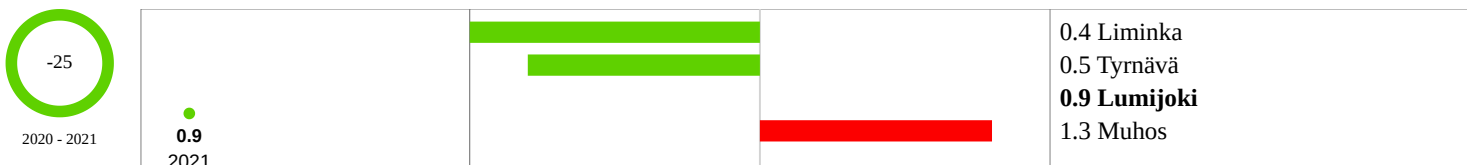
Lasten pienituloisuusaste

Työlliset, % väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

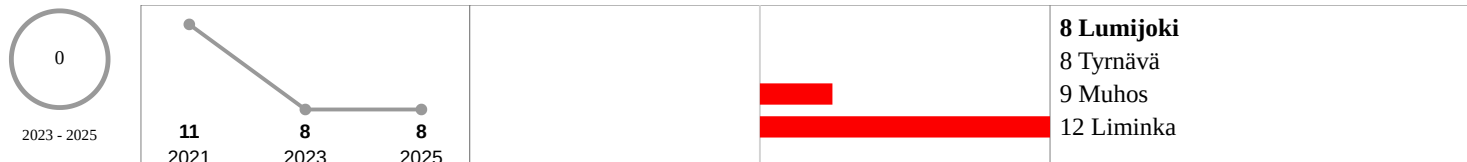

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

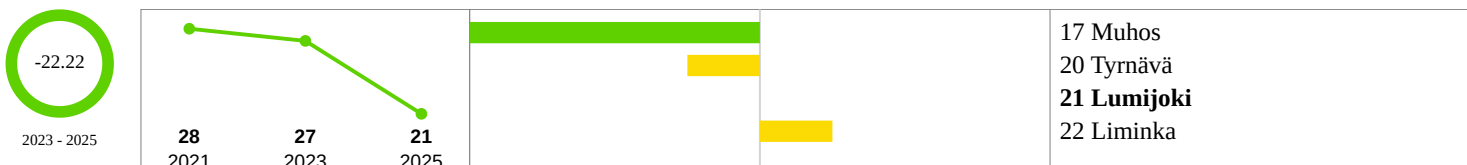
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

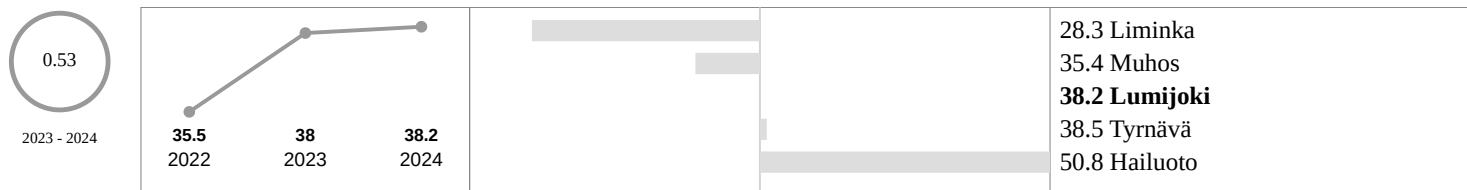

Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Palvelut

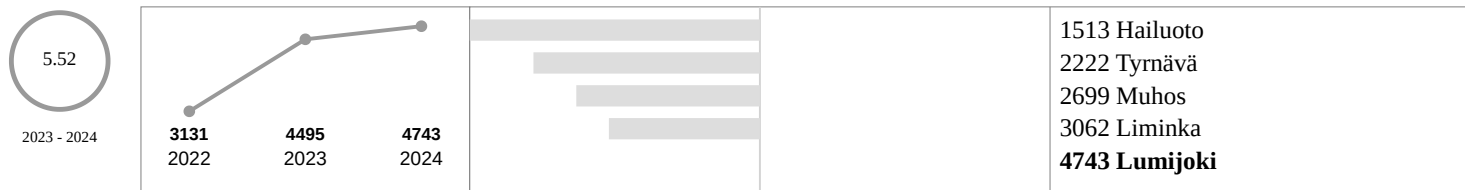
Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

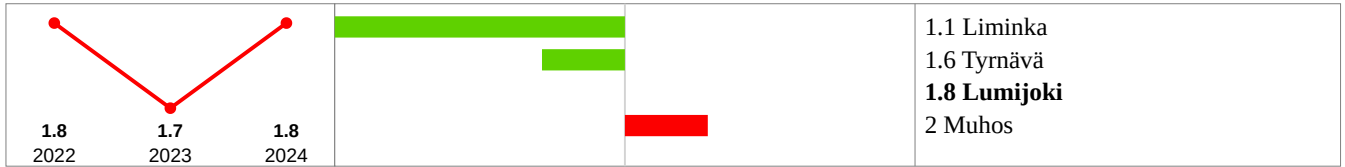
Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

NUORET JA NUORET AIKUISET

Hyvinvointi**Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Palvelut

TYÖIKÄISET

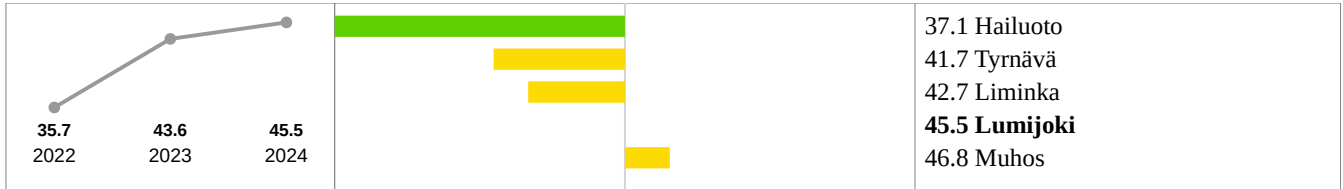
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

2023 - 2024

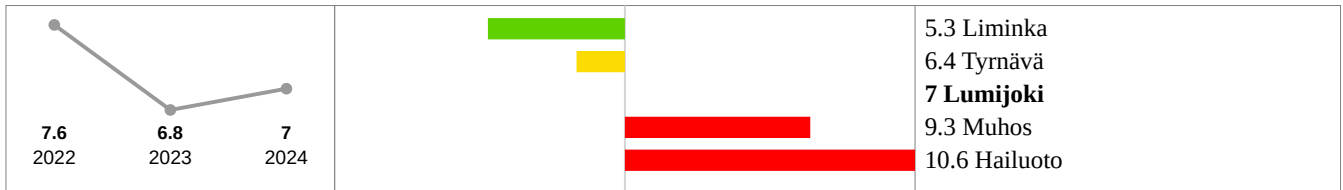

37.1 Hailuoto
41.7 Tyrnävä
42.7 Liminka
45.5 Lumijoki
46.8 Muhos

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

2023 - 2024

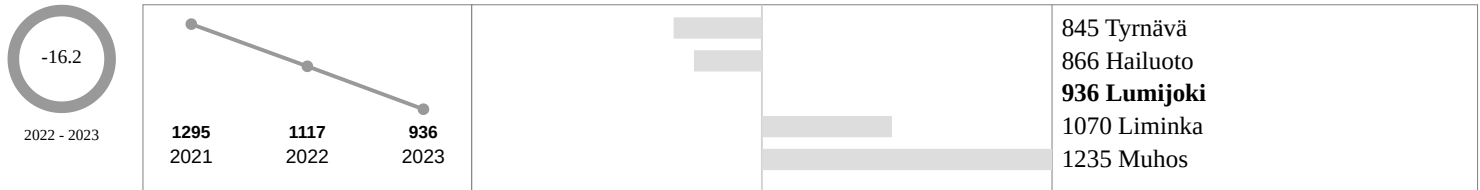

5.3 Liminka
6.4 Tyrnävä
7 Lumijoki
9.3 Muhos
10.6 Hailuoto

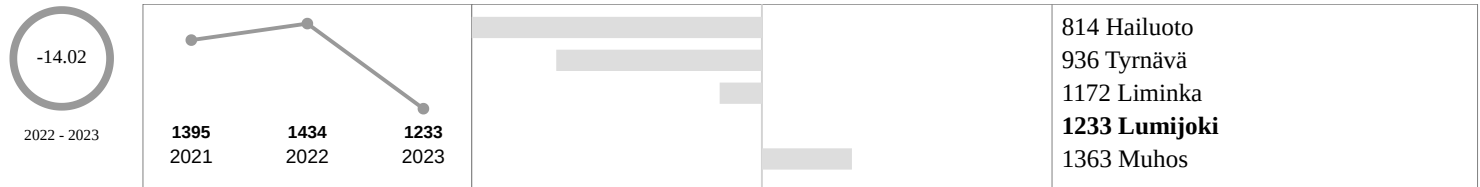
Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

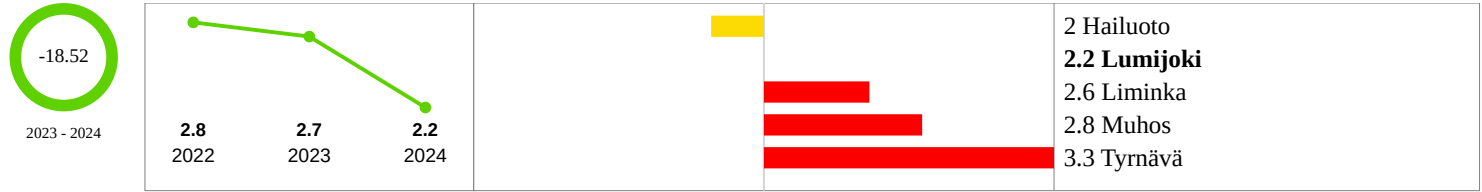

IKÄIHMISET

Hyvinvointi

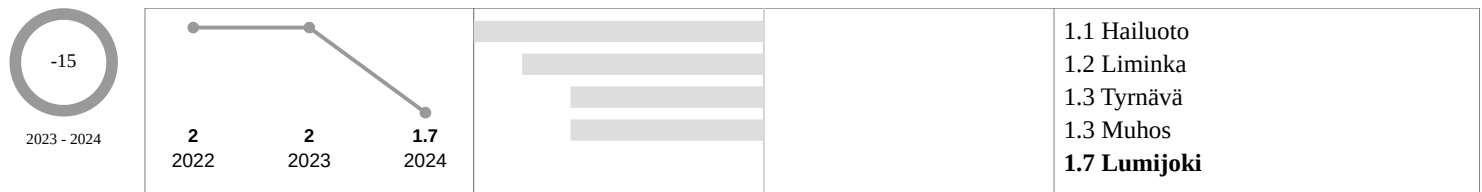
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

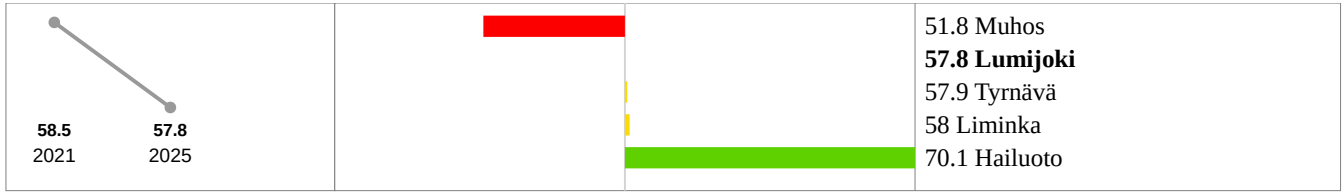
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

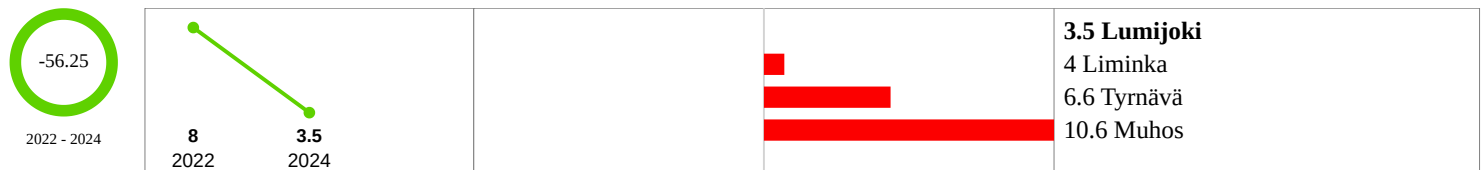
KAIKKI IKÄRYHMÄT

Hyvinvointi**Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

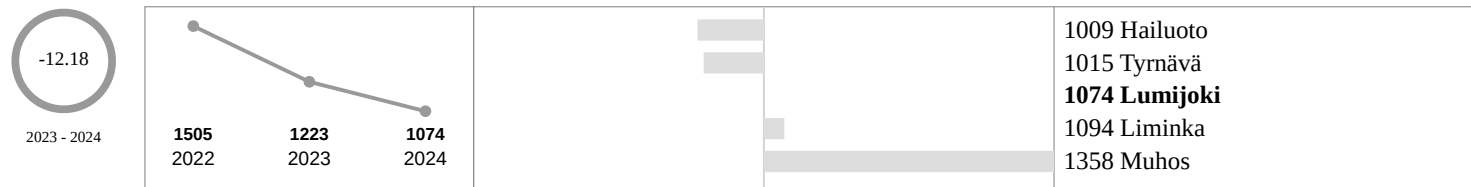
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Lumijoen hyvinvointisuunnitelma rakentuu kunnan kuntastrategian (2023–2025) vision ja arvojen pohjalle. Kuntastrategian painotukset – yhteisöllisyys, turvallisuus, avoimuus, arvostavuus sekä rohkea yritteliäisyys – muodostavat hyvinvointityön keskeisen lähtökohdan ja ohjaavat suunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä. Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen on muuttanut kunnan roolia entistä vahvemmin ennaltaehkäisevään hyvinvointiin, elinvoiman vahvistamiseen ja kuntalaisten osallisuuden lisäämiseen. Tässä arvioinnissa tarkastellaan, miten hyvinvointisuunnitelman painopisteet suhteutuvat kuntastrategian neljään kärkitavoitteeseen.

1. Palvelumme ovat ennakkoluulottomia ja ketteriä

Hyvinvointisuunnitelma tukee strategista tavoitetta vahvistamalla asiakaslähtöisiä, saavutettavia ja ennakoivia palveluratkaisuja. Kunta toimii hyvinvointialueen, järjestöjen ja yritysten kumppanina ja edistäjänä, mikä vastaa strategian tavoitetta palvelujen yhteiskehittämisestä. Uutena toimintamallina käyttöönotettu osallistuva budjetointi lisää kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa heille tärkeiden hyvinvointia edistävien hankkeiden toteutumiseen ja vahvistaa palveluiden ketteryyttä sekä asiakaslähtöisyyttä. Suunnitelman toimenpiteet digipalveluiden ja sähköisten asiointikanavien kehittämiseksi tukevat strategian mukaista teknologian hyödyntämistä.

2. Investoimme tulevaisuuteen

Hyvinvointisuunnitelma edistää kunnan strategista tavoitetta ennakoivista ja hyvinvointia vahvistavista investoinneista. Suunnitelmassa painottuvat lähiliikuntapaikkojen, kulttuuriympäristöjen ja yhteisöllisten tilojen kehittäminen, jotka tukevat kuntalaisten terveyttä, arjen hyvinvointia ja osallisuutta. Näillä investoinneilla on myös selkeä yhteys kunnan veto- ja pitovoimaan sekä strategiseen tavoitteeseen kasvattaa asukaslukua 2500 asukkaaseen vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointivaikutusten arviointi osana päätöksentekoa tukee strategian mukaista riskienhallintaa ja talouden ennakoivaa ohjausta. Osallistuva budjetointi lisää lisäksi kuntalaisten kiinnittymistä kuntaan ja vahvistaa osallisuuden kautta pitovoimaa.

3. Meren ja luonnon äärellä on tilaa elää ja hengittää

Kuntastrategian kolmas kärkitavoite painottaa luonnon virkistyskäyttöä, luontoliikuntaa ja ympäristöarvojen vaalimista. Nämä teemat ovat keskeisiä myös hyvinvointisuunnitelmassa. Lasten ja nuorten luontokasvatusta, lähivirkistysalueita ja liikuntamahdollisuuksia koskevat toimenpiteet tukevat sekä fyysistä että psyykkistä hyvinvointia ja vahvistavat koko kunnan yhteisöllisyyttä. Suunnitelma tukee myös kestävästi liikunnan ja ympäristöviisaan arjen edistämistä, mikä on linjassa strategian tavoitteen kanssa kasvaa kestävästi. Kyläkuvan siisteyden ja viihtyisyyden kehittäminen parantaa asukkaiden turvallisuuden tunnetta ja vahvistaa kunnan houkuttelevuutta.

4. Uudistamme ja uudistamme

Hyvinvointisuunnitelma heijastaa strategian tavoitetta kehittyä rohkeasti ja kokeilla uusia toimintamalleja. Ketterän kokeilukulttuurin edistäminen, monialaisen yhteistyön vahvistaminen ja henkilöstön osaamisen systemaattinen kehittäminen näkyvät suunnitelman toimenpiteissä. Osallistuva budjetointi ja kuntalaisten ideointiin kannustavat rakenteet tukevat strategian tavoitetta avoimesta, innostavasta ja yhteisöllisestä toimintakulttuurista. Hyvinvointisuunnitelma korostaa myös viestinnän merkitystä, mikä tukee strategian tavoitetta Lumijoen tunnettuuden ja positiivisen työnantajamielikuvan vahvistamisesta.

ja tukee johdonmukaisesti sen neljää kärkitavoitetta. Suunnitelman painotukset – ennaltaehkäisy, osallisuus, yhteisöllisyys, luontolähtöisyys ja rohkea kokeilukulttuuri – vahvistavat Lumijoen elinvoimaa ja kuntalaisten hyvinvointia kokonaisvaltaisesti. Suunnitelman toimenpiteet ja tavoitteet tukevat strategian visiota ”toteuta unelmasi Lumijoella” sekä edistävät kestävä ja osallistavaa kehitystä kunnan eri ikä- ja väestöryhmien parhaaksi.

YHTEENVETO VUODESTA 2025

YHDYSKUNTATOIMI

Yhdyskuntatoimi on edistänyt kuntalaisten hyvinvointia monipuolisilla toimenpiteillä, jotka parantavat arjen turvallisuutta, viihtyisyyttä, liikkumismahdollisuuksia sekä luontokokemuksia. Vuoden aikana toteutetut toimet ovat vahvistaneet kunnan elinvoimaa, tukeneet terveyttä edistäviä elämäntapoja ja luoneet yhteisöllisyyttä.

Uimamontun ruoppaus ja ympäristön siistiminen on parantanut alueen virkistysarvoa ja lisännyt turvallisuutta erityisesti kesäaikaan. Samalla Puhkiavanperän lintutornin polun ja ympäristön raivaus on tehnyt luontoalueesta helpommin saavutettavan ja lisännyt kuntalaisten mahdollisuuksia nauttia luonnosta ja ulkoilusta.

Kaavateiden ympäristön raivaus sekä katuvalaistuksen kunnossapito ovat luoneet siistimpää ja turvallisempaa elinympäristöä. Nämä toimet tukevat sekä arjen sujuvuutta että liikenneturvallisuutta, mikä vähentää tapaturmariskejä ja lisää asumisviihtyvyyttä. Myös Luonnostakylän kylätien ja kevyenliikenteenväylän kunnossapito on parantanut liikkumisen turvallisuutta ja mahdollistanut entistä sujuvamat kulkumuodot niin jalankulkijoille kuin pyöräilijöille.

Sataman ruoppaaminen on puolestaan tukenut veneilyä ja matkailua, mikä edistää kunnan elinvoimaisuutta ja tarjoaa kuntalaisille uusia vapaa-ajan mahdollisuuksia. Talvikaudella teiden ja pihojen talvikunnossapito sekä luistelukentän jäädytys ovat varmistaneet turvallisen liikkumisen ja mahdollistaneet yhteisölliset liikuntaharrastukset myös kylminä kuukausina.

Keskustan joulukoristelu on lisännyt kunnan vetovoimaa ja vahvistanut yhteisöllisyyttä luomalla miellyttävää ja elämyksellistä ympäristöä pimeimpään vuodenaikaan.

Yhteenvetona yhdyskuntatoimen panostukset ovat parantaneet kuntalaisten fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia, lisänneet liikunnan ja ulkoilun mahdollisuuksia, vahvistaneet turvallisuutta ja tukeneet kunnan elinvoimaa. Toimet ovat konkreettisesti kohentaneet arkiympäristöä ja luoneet edellytyksiä terveelliselle ja

viihtyisälle elämälle.

TYÖLLISYYSPALVELUT

Lumijoen kunta kuuluu yhdessä kymmenen muun lähikunnan kanssa Oulun seudun työllisyysalueeseen. Työllisyyttä edistävät lähipalvelut toteutetaan omana toimintana kunnassa ja tietyt erityispalvelut keskitetysti Business Oulussa. Lähipalveluilla kunnassa on tavoitteena parantaa ja edistää asukkaiden työllistymistä kuin myös tukea yrityksiä työvoiman löytämisessä ja elinvoiman ylläpitämisessä.

Lumijoen työllisyyspalveluiden toiminnan periaatteena on asiakaslähtöisyys ja asiakkaiden tilanteiden yksilöllinen huomioiminen. Työllisyyspalveluissa tehdään tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa, jotta asiakkaan työllistymisen edellytyksiä voidaan parantaa mahdollisimman tehokkaasti ja saman aikaisesti myös parantaa työikäisten kuntalaisten hyvinvointia. Yhteistyötä tehdään muun muassa sosiaali- ja terveystieteiden, Kelan, etsivän nuorisotyöntekijän, oppilaitosten ja kuntoutuspalveluiden kanssa huomioiden asiakkaiden yksilölliset palvelun tarpeet. Yhteistyön periaatteena on, että kuntalaisilla on mahdollisuus tarpeidensa mukaan saada monialaista palvelua, jolloin voidaan edistää kokonaisvaltaisesti työikäisten kuntalaisten hyvinvointia.

Pienessä kunnassa hyvällä asiakastuntemuksella on suuri merkitys asiakkaiden palvelutarpeiden tunnistamisessa ja sitä kautta palveluiden ja työhön sijoittumisessa. Panostuksella lähipalveluihin on ollut suuri merkitys työllisyyteen ja sitä kautta myös työssäkävyn väestön hyvinvointiin.

Työnhakija-asiakkaiden palvelutarpeiden tunnistamisella ja ohjaamisella oikea-aikaisesti palveluihin on saatu viime vuosina hyviä tuloksia. Tästä esimerkkinä se, että vuoden 2023 jälkeen kunnalla ei ole enää ollut tarvetta kuntouttavan työtoiminnalle, koska asiakkaat on saatu ohjattua muihin palveluihin tai työelämään. Kuntouttavan työtoiminnan sijaan asiakkaita on voitu ohjata muun muassa työkokeiluun, kuntoutukseen, koulutukseen tai suoraan työelämään.

2025 vuoden alusta alkaen on myös tiivistetty kunnan osalta yritysyrityksiä alueen yritysten kanssa, jonka tärkeimpänä tavoitteena on työnantajien ja työnhakijoiden tehokas kohtauttaminen.

Lumijoella on työllisyysalueen kunnista ollut pitkään jo alueen toiseksi matalin työttömyysaste. Yksilöllisellä ja monialaisella palveluohjauksella on saatu työnhakija-asiakkaita tehokkaasti ohjattua myös oikea-aikaisesti palveluihin ja sitä kautta edistetty työikäisten kokonaisvaltaista hyvinvointia.

IKÄIHMISET

Ikäihmisten hyvinvointi on tärkeää Lumijoella. Tausta-ajatuksena on tarjota ikäihmisille harrastuksia, liikuntaa ja yhteisöllisyyttä. Lumijoella järjestetään ikäihmisten hyvinvointia tukevia tapaamisia jokaiselle päivälle maanantaista perjantaihin. Tapahtumat ovat maksuttomia ja kaikille avoimia. Tapaamisten teemat vaihtelevat ja eri päiville on eri toimintaa esimerkiksi tuolijumppa, digipalveluohjaus, ukkokerho, eläkeliiton kerho, kuntosalit, Lumijobi ja Boccia. Yhteistyöjärjestöjen nettisivut, kuten Limingan ja Lumijoen sydänyhdistyksen, Oulun seudun omaishoitajien sivustot, löytyvät Lumijoki.fi - sivuston kautta, ikäihmisille suunnattujen sivujen yhteydestä. Lisätietoa ikäihmisten hyvinvoinnin tukemiseksi tarjoaa Pohteen Reittis - palvelu, missä on tietoa myös hyvinvointiin liittyvistä palveluista ja tapahtumista. Lumijoki.fi -sivuston ikäihmisille suunnatun osion kautta pääsee sujuvasti ohjautumaan Pohteen Reittis-sivustoon.

Lumijoen ikäihmisillä on mahdollisuus osallistua monipuolisesti hyvinvointia ja terveyttä tukevaan yhdistystoimintaan. Ikäihmisille sopivaa järjestötoimintaa on useiden järjestöjen toteuttamana muun muassa: Martat ry, Limingan ja Lumijoen Sydänyhdistys, Lumijoki-seura, Lumijoen maa- ja kotitalousseura sekä Eläkeliiton Lumijoen yhdistys. Monenlaiset tapahtumat, retket ja säännölliset kokoontumiset tuovat iloa ikäihmisten arkeen ja kokoavat yhteen kaikkia kuntalaisia iästä riippumatta.

Ikäihmiset voivat käyttää Lumijoen kirjasto Hiidenkiven kirjasto –ja kulttuuripalveluja. Omatoimikirjasto palvelee päivittäin klo:10 –21 välillä. Lakeuden kansalaisopiston syksyn 2025 ja kevään 2026 kursseina on myös ikäihmisille soveltuvia ja heidän mahdollisiin kiinnostuksensa kohteiksi sopivia kursseja: kankaankudonta, tilkkutyökurssi, puutyökurssi, paritanssin kurssi, lavis- lavatanssinjumppa, kuntosali ja liikuntapiiri.

Lumijoella tuetaan ikäihmisten hyvinvointia seniorikortin avulla. Seniorikortti on suunnattu yli 65 –vuotiaille Lumijokisille ja se oikeuttaa vapaan pääsyn Lumijoen liikuntahallin kuntosalille kortin voimassaolon aikana sekä omaehtoiseen vesiliikuntaan Kempeleen virkistysuimala Zimmarissa. Seniorikortin omavastuu osuutta on alennettu vuoden 2026 alusta alkaen 70 eurosta 55 euroon.

Lumijoen kunnan ulkoliikuntapaikat mahdollistavat hyvinvoinnin kartuttamisen luonnossa. Ulkoliikuntapaikat edistävät hyvinvointia mm. Lisäten liikkumista, vähentäen stressiä ja parantaen keskittymiskykyä ja muistia. Ikäihmiset voivat käyttää Lumijoen kunnan liikuntapaikkoja kuten kuntorataa, hiihtolatuja, liikuntahallia, kuntosalia Padel-kenttää, kuntoportaita, frisbeegolf-rataa, ulkokuntoaluetta, uimamontun ja Varjakan uimarantoja, pyöräilyreittejä ja lintutornien luontoreittejä.

Lumijokisia ikäihmisiä tuetaan myös Oulun seudun liikenteen eduilla. Yli 65 vuotta täyttäneet saavat 25 % alennuksen henkilökohtaisesta OSL –kortin arvolla ostamista kertalipuista maanantaista perjantaihin ja arkipyhinä klo: 9.30 –14.30 välisenä aikana alkaneilla matkoilla. Pyörätuolin käyttäjä ja hänen saattajansa saa matkustaa ilmaiseksi Oulun seudun liikenteen busseissa. Rollaattorin käyttäjät saavat matkustaa ilmaiseksi busseissa 9.30 –14.30 välisenä aikana alkaneilla matkoilla.

Lumijoen kunnan keskeinen hyvinvointikumppani on Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointikertomuksen 2023–2025 mukaan ikäihmisten kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot ovat olleet laskussa. Ikäihmisten kokemus päivittäisestä turvallisuudesta on parantunut hiukan ja miesten koettu elämänlaatu on noussut. Hyvinvointikertomuksen mukaan ikäihmiset kokevat elämässään hyväksi lähisuhteiden turvallisuuden, asumisen ja luonnon läheisyyden. Keskimäärin joka toinen kokee olevansa tyytyväinen elämäänsä sellaisenaan.

HANKKEET

HELP CENTER LUMIJOBI HANKE

2022 kuntaan perustettiin kokeiluluontoisena Help Center toimipiste, jonka kautta maahanmuuttajille saatiin hankittua tarvittavia kodin tekstiilejä ja tavaroita. Help Centeristä muodostui myös nopeasti kohtaamispaikka, johon on voinut tulla kysymään neuvoa matalalla kynnyksellä ja tutustumaan uusiin ihmisiin.

2023 -2024 Help Center toimintaa voitiin edelleen kehittää ja jatkaa Nousevan rannikkoseudun hankeavustuksella ja toiminnan kohderyhmää laajennettiin kaikkien kuntalaisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä tukevana.

Hanke oli Help Center Lumijobi toiminnan kehittäminen

Hankkeen aikana Help Center Lumijobia kehitettiin monikulttuurisena ja eri kohderyhmien yhteisenä kohtaamispaikkana. Hankkeen aikana kartoitettiin ja mietittiin toimenpiteitä, miten eri kohderyhmien hyvinvointia voitaisiin alueella parantaa. Tapahtumia ja toimintaa suunniteltaessa huomioitiin eri väestön ikäryhmiä, kuten esimerkiksi yksin asuvien, ikäihmisten, vähävaraisten lapsiperheiden ja maahanmuuttajien kehittämistarpeita. Hankkeen aikana käynnistettiin ystäväpalvelu- ja naapuriaputoiminta yhteistyössä

Lumijoen 4H-yhdistyksen kanssa, jonka tavoitteena lisätä yksin asuvien yhteisöllisyyden kokemusta sekä tukea yksin asuvien ikäihmisten arjen selviytymistä omassa kodissa. Lisäksi järjestettiin 8 isoa tapahtumaa eri teemoista sekä pienempiä kursseja ja tapahtumia, joiden tavoitteena oli lisätä hyvinvointia erityisesti lapsiperheiden ja nuorten vapaa-ajanvieton osalta. Tavoitteena oli saada asukkaita, yrityksiä ja yhdistyksiä vahvemmin mukaan kotouttamistyöhön ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen.

Help Center Lumijobi -hankkeella elinvoimaista, yhteisöllistä ja kestävää maaseutua

Hankkeen päättyessä useat tapahtumista sekä ystävä- ja naapuriapu toiminta saivat jatkoa Lumijoella toimivien yhdistysten tukemana. Lisäksi Eläkeläisten Lumijoen yhdistys ry on jatkanut help center toiminnan pyörittämistä.

KOTOUTUMINEN

Vuonna 2022 Ukrainan hyökkäyssodan alettua Lumijoen kuntaan saapui tilapäisen suojelun oleskeluluvalle paljon Ukrainasta paenneita. Lumijoella on paljon maatiloja, joiden kautta ukrainasta saapuneet ovat löytäneet töitä ja se on osaltaan vaikuttanut heidän saapumiseensa juuri Lumijoelle asumaan. Ulkomaalaisten vastaanottamiseen ja ohjaamiseen on Lumijoella ohjattu resursseja hyvin, ja tämä myös osaltaan vaikuttanut ulkomaalaisten kotoutumiseen ja sitä kautta hyvinvointiin.

Lumijoella on nimetty maahanmuutosta vastaava viranhaltija ja 2023 alusta viranhaltija on toiminut maahanmuuttokoordinaattorin nimikkeellä. Maahanmuuttokoordinaatti laatii kunnassa kotoutumissuunnitelmat, auttaa kaikissa asiointiin ja elämiseen liittyvissä käytännön asioissa, antaa ohjausta ja tekee yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa toimimisessa, tiedottaa ja ohjaa yhteiskunnan toimintaan liittyvissä asioissa, tukee ja ohjaa eri palveluihin ohjautumisessa (sosiaali- ja terveystalvet, vapaa-ajan palvelut), kartoittaa opiskelu- ja työllistymismahdollisuuksia. Kotoutumistyöhön sisältyy paljon viranomaisyhteistyötä, yhteistyötä alueen koulujen ja työnantajien kanssa ja alueen yhdistysten sekä vapaaehtoisten kanssa toimimista sekä hanketyötä.

VARHAISKASVATUS

Lumijoen varhaiskasvatus on merkittävä ennaltaehkäisevän hyvinvoinnin palvelu, joka tukee lasten kasvua, oppimista ja arjen turvallisuutta sekä vahvistaa perheiden jaksamista. Varhaiskasvatuksen pedagoginen työ vahvistaa lasten vuorovaikutus-, tunne- ja itsesäätelytaitoja, ja varhainen tuki ehkäisee myöhempien ongelmien syntymistä. Turvallinen, rytmittynyt arki ja pysyvät aikuiset lisäävät lasten perusturvaa ja hyvinvointia sekä luovat sujuvan polun esiopetukseen ja koulutielle.

Varhaiskasvatus tukee myös perheiden arkea tarjoamalla kasvatuskumppanuutta ja matalan kynnyksen tukea arjen huoliin. Yhteistyö henkilöstön ja perheiden välillä helpottaa avun hakemista ajoissa ja lisää vanhempien hyvinvointia. Varhaiskasvatus toimii myös merkittävänä yhteisöllisyyden rakentajana järjestämällä tapahtumia, juhlia ja kohtaamisia, jotka kokoavat perheitä yhteen ja vahvistavat kunnan kylähenkeä.

Lumijoen varhaiskasvatuksen erityinen vahvuus on Suomen Ladun sertifioima Luonnosta kotonaan -ryhmä, joka tarjoaa lapsille luonnonläheisen ja kokemuksellisen oppimisympäristön. Ryhmässä ulkoilu, luontoliikunta, retket ja ympäristön tutkiminen ovat osa päivittäistä pedagogiikkaa. Luontoympäristö tukee lasten fyysistä aktiivisuutta, motoristen taitojen kehittymistä, rauhoittumista ja keskittymiskykyä. Myös sosiaaliset taidot sekä tunne-elämän vahvistuminen näkyvät ryhmän arjessa, sillä yhteiset luontokokemukset ja tekeminen lisäävät yhteenkuuluvuutta ja myönteisiä vuorovaikutustilanteita. Perheille ryhmä tarjoaa arvostetun ja hyvinvointia tukevan vaihtoehdon, ja se lisää Lumijoen houkuttelevuutta lapsiperheiden silmissä. Lumijoen varhaiskasvatuksessa on lisätty liikuntakasvatusta, mikä näkyy lasten arjen

aktiivisuuden lisääntymisenä sekä ohjattujen liikuntahetkien laajentumisena. Päivittäiset liikuntatuokiot, monipuoliset leikit, toiminnalliset pisteet ja pienet liikuntatapahtumat ovat tukeneet lasten fyysistä kehitystä, terveyttä ja oppimista.

Liikunnan lisääminen on parantanut lasten motorisia taitoja, keskittymiskykyä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. Liikunnallinen arki näkyy myös ryhmien rauhallisuutena, myönteisenä ilmapiirinä ja lasten vireystilan paranemisena.

PERUSOPETUS

Koko valtakunnan tasolla lapsista ja nuorista suuri osa (58–89 %) oli tyytyväisiä elämäänsä. Perusopetuksen 4. ja 5. luokan oppilaat olivat yleisemmin tyytyväisiä elämäänsä kuin 8. ja 9. luokan oppilaat ja toisen asteen opiskelijat. Pojat olivat elämäänsä tyytyväisiä yleisemmin kuin tytöt. Nuorilla tytöillä tyytyväisten osuus kasvoi vuodesta 2023.

Lumijoella koettu hyvinvointi heijasteli yleisesti valtakunnallista linjaa. 4. ja 5. luokan oppilaista yhteensä 85% oli tyytyväisiä elämäänsä, pojat hieman tyytyväisempiä (90%) kuin tytöt (77%). Samasta ikäluokasta 7% koki terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Yläkoulun 8. ja 9. luokan oppilaista 74% oli tyytyväisiä elämäänsä, pojat tyytyväisempiä (82%) kuin tytöt (66%). Samasta ikäluokasta 21% koki terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, ja kohtalaista tai vaikeaa ahdistusta koki 14% oppilaista. Yleisesti ottaen Kouluterveyskyselyn perusteella vaikuttaisi siis siltä, että Lumijoella lapset ja nuoret voivat pääasiassa hyvin. Yläkouluun siirryttäessä ahdistuneisuus ja heikompana koettu terveydentila lisääntyy. Myös koulun arjessa tilanne kuvastuu samankaltaisena; lapset ja nuoret vaikuttavat pääosin hyvinvoivilta, syövät koulussa koululounaan ja käyvät päivittäin koulussa sekä osallistuvat koulun toimintaan. Vaikka oppimisen haasteita on sinänsä runsaasti, niin isompia ongelmia kuten kouluakäymättömyyttä on kuitenkin vain vähäisesti.

Suuri osa lumijokisista oppilaista noudattaa Kouluterveyskyselyn mukaan terveellisiä elintapoja. Vähintään puolet oppilaista (50–70%) söi päivittäin aamupalan (51–70%) kotona ja yli puolet oppilaista söi päivittäin koulussa koululounaan (62%). Lisäksi yli puolet oppilaista nukkui riittävästi (65–90%) sekä harrasti jotain vähintään kerran viikossa (77–80%). Pääosin prosenttiluvut olivat 4. ja 5. luokan oppilailla hieman suurempia kuin 8. ja 9. luokan oppilailla.

Liikkuminen on kuitenkin yleisiä suosituksia vähäisempää, sillä vain 28–62% oppilaista kertoi liikkuvansa vähintään tunnin päivässä. Erityisesti 8. ja 9. luokan oppilailla vähäinen liikkumisen määrä (28%) korostui. Pojat liikkuvat enemmän kuin tytöt. Tulos heijastelee myös Move-mittausten tuloksia (2024), joiden mukaan Lumijoella 57,8% viidennen luokan oppilaista ja 50% kahdeksannen luokan oppilaista fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Tulos on heikompi kuin valtakunnallisella tasolla yleisesti. Valtakunnallisesti viidesluokkalaisista vajaa 36 prosenttia ja kahdeksaluokkalaisista yli 40 prosenttia on fyysiseltä toimintakyvyltään mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla.

Lisäksi oppilaista 6–11% kokee käyttävänsä liikaa nettiä ja 11% oppilaista juo päivittäin energiajuomia. Tuloksissa on parantamisen varaa. Koulussa on kuitenkin tämän syyslukukauden alussa siirrytty mobiililaitteiden käyttökieltoon, joka vähentää oppilaiden ruutu-aikaa koulupäivien aikana. Myöskään energiajuomia ei juoda koulussa.

Huolestuttavaa on, että Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan Lumijoella kiusaaminen ja syrjintä on lisääntynyt aiempaan kyselyyn verrattuna. Yli neljäsosa (35–40%) oppilaista kokee joutuneensa kiusatuksi lukuvuoden aikana, ja jopa 5–11% oppilaista kokee tulevansa kiusatuksi vähintään kerran viikossa. Lisäksi itsensä yksinäiseksi tuntee 7–11% oppilaista. Vaikuttaisi siltä, että osa kiusaamistapauksista jää koulussa kokonaan huomaamatta tai jätetään tuomatta henkilöstön tietoon, sillä kiusaamistapausten selvittely ei vaikuta lisääntyneen, vaikka kiusaamisen määrä on Kouluterveyskyselyn mukaan lisääntynyt. Koululla ei myöskään tällä hetkellä ole olemassa ajantasaista ja toimivaa kiusaamiseen puuttumisen mallia, sillä koulu ei enää ole osa KiVa Koulua kuten aiemmin.

Koulun näkökulmasta vaikuttaisi myös siltä, että samalla kun koettu terveydentila yläkoulussa heikkenee ja ahdistus lisääntyy, myös huolestuttavien koulupoissaolojen määrä kasvaa. Huolestuttavia koulupoissaoloja on enemmän tytöillä kuin pojilla. Huolestuttavia poissaoloja ehtii myös usein kertyä huomattava määrä, ennen kuin niihin reagoidaan, vaikka koulussa on olemassa poissaolojen seurantaan oma toimintamalli. Huolestuttavat koulupoissaolot vaikeuttavat usein oppilaan selviytymistä opinnoistaan ja vaativat moniammatillista yhteistyötä ja vahvoja tukitoimia, jotta oppilas pystyy käymään koulussa. Huolestuttavat poissaolot ovat iso riskitekijä lapsen ja nuoren hyvinvoinnille.

Oppivelvollisuuden suorittaminen toteutuu kunnassa pääosin hyvin: Lukuvuosien 2023–2024 ja 2024–2025 aikana on asuinkunnalle tehty yksittäisiä ilmoituksia oppivelvollisista ilman opiskelupaikkaa. 9. vuosiluokan oppilaita yht. 44, joista päättötodistuksen saaneita 42.

NUORISO-JA VAPAA-AIKATOIMI

Kirjasto- ja kulttuuritoimi

Lumijoen kirjasto Hiidenkivi on kuntalaisten olohuone, jossa edistetään kirjallisuuden ja lukemisen pariin laajasti eri-ikäisiä kuntalaisia. Kirjastossa järjestetään ympäri vuoden kaikille avoimia eri aiheisia näyttelyitä, konsertteja ja kirjailijavierailuja. Lapsille suositut kuukausittaiset satutuokiot. Perusopetuksen oppilaille järjestetään kirjastonkäytön opetusta, kirjastovierailuja, kirjavinkkausta ja peli-iltoja.

Kirjasto tarjoaa tilojaan käyttöön kuntalaisille ja järjestöille kokouksia ja tapahtumia varten. Kirjaston toimintaa kehitetään jatkuvasti vastaamaan kuntalaisten toiveita ja tarpeita.

Nuoriso- ja vapaa-aikatoimi

Nuoriso- ja vapaa-aikatoimi on vuoden aikana tarjonnut monipuolisia toimintoja, jotka tukevat lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia, osallisuutta ja turvallista arkea. Toiminta on tavoittanut laajasti eri-ikäisiä kuntalaisia ja vahvistanut yhteisöllisyyttä kunnan sisällä.

Läsnäoloa koululla ja arjen turvallisuuden tukemista

Kevään 2025 aikana nuoriso-ohjaajat ovat vierailleet koululla yhteensä 12 kertaa ja ohjanneet torstaisin välituntitoimintaa. Kännyköiden poistuessa käytöstä läsnäolon merkitys on korostunut, ja toiminta tukee oppilaiden sosiaalisia taitoja, aktiivisuutta ja hyvinvointia. Ajokortti työelämään -koulutus on tarjonnut yhdeksäsluokkalaisille tärkeitä työelämätaitoja ja valmistanut nuoria tuleviin opinto- ja työpolkuihin.

Koulujen aloitukseen liittynyt suojatiepäivystys ja liikenneturvallisuusviikon toiminta ovat edistäneet lasten ja nuorten liikenneturvallisuutta sekä lisänneet turvallisuuden tunnetta niin nuorten kuin heidän vanhempiansa keskuudessa.

Nuorten harrastusmahdollisuuksien ja osallisuuden vahvistaminen

Nuorille suunnatut yönuokkarit ja LAN-tapahtumat ovat olleet erittäin suosittuja ja tarjoavat turvallisen ympäristön yhdessäololle, harrastamiselle ja pelikulttuurin oppimiselle. Tapahtumien järjestäminen hiihto- ja syyslomilla tukee säännöllistä vapaa-ajan toimintaa ja ehkäisee yksinäisyyttä loma-aikojen aikana.

Kesän aikana nuorille järjestetyt PowerPark-reissut ovat tarjonneet liikunnallista ja sosiaalista toimintaa sekä lisänneet yhteenkuuluvuutta.

Koko kuntaa yhteen kokoavat matalan kynnyksen tapahtumat

Vapaa-aikatoimi on järjestänyt ja ollut mukana useissa koko kunnan tapahtumissa, kuten ystävänpäivätillaisuudessa, laskiaisessa, legotapahtumassa sekä Lumijoki-päivien ja Ahvenmarkkinoiden ohjelmissa. Nämä tapahtumat lisäävät sukupolvien välistä kohtaamista ja rakentavat myönteistä yhteisöllisyyttä.

Varjakan jumalanpalvelus ja yhteistyö seurakunnan sekä järjestöjen kanssa ovat vahvistaneet yhteisön sidoksia ja tarjonneet mahdollisuuden yhteiseen kokemukseen ja hyvinvointiin.

Liikuntatapahtumat ja osallistuminen

Yleisurheilu- ja frisbeegolf-kunnanmestaruuskilpailut ovat innostaneet lapsia ja nuoria liikkumaan – osallistujamäärät ovat olleet ennätyskellisen suuria (n. 80 lasta yleisurheilussa ja n. 30 frisbeegolfissa). Tapahtumat ovat tukeneet lasten fyysistä hyvinvointia ja tarjonneet positiivisia kokemuksia liikunnan parissa.

Vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin

Nuoriso- ja vapaa-aikatoimen toimet ovat lisänneet lasten ja nuorten fyysistä aktiivisuutta, vahvistaneet sosiaalisia taitoja ja luoneet turvallisia aikuiskontakteja arkeen. Tapahtumat ovat vahvistaneet osallisuutta, tarjonneet mielekästä vapaa-aikaa sekä vahvistaneet yhteenkuuluvuutta ja yhteisöllisyyttä koko kunnassa.

Nuorisovaltuuston toiminta

Nuorisovaltuusto on vuoden aikana ollut aktiivisesti mukana kunnan nuorten hyvinvoinnin edistämässä ja järjestänyt useita matalan kynnyksen tapahtumia, jotka ovat lisänneet nuorten osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja keskinäistä vuorovaikutusta. Toiminta on tarjonnut nuorille mahdollisuuden vaikuttaa, kokeilla ideointia käytännössä ja toteuttaa nuoria kiinnostavia tapahtumia.

Vuosi käynnistyi bingoilloilla ja -iltapäivillä tammikuussa, jotka järjestettiin sekä pienten että isojen nuokkarilla. Tapahtumat kokosivat eri-ikäisiä nuoria yhteen ja vahvistivat nuorisotilojen käyttöä yhteisenä, turvallisena kohtaamispaikkana.

Piiloleikki pääsiäisenä ja syksyllä ajoittunut biljarditurnaus lokakuussa toivat nuorille mielekästä tekemistä ja yhdessäoloa. Piiloleikit ovat olleet nuorisovaltuuston suosituimpia toimintamuotoja vuodesta toiseen, ja ne ovat luoneet nuorille turvallisia, hauskoja ja yhteisöllisyyttä lisääviä kokemuksia. Vaikka piiloleikkejä ehdittiin toteuttaa tänä vuonna vain yksi, joulukuussa järjestetään toinen koko kylän joulukalenterin luukkuna., mikä osoittaa toiminnan jatkuvuutta ja sen suosiota.

Vuoden merkittävimpiä onnistumisia oli mielenterveystapahtuma työväentalolla 26.9., jonka suunnittelussa ja toteutuksessa nuoret olivat aktiivisesti mukana. Tapahtuma lisäsi tietoisuutta mielenterveydestä, vahvisti nuorten osallistumista tärkeisiin teemoihin ja tarjosi turvallisen tilan keskustelulle ja tuelle.

Vaikutukset hyvinvointiin

Nuorisovaltuuston toiminta on edistänyt nuorten osallisuutta ja lisännyt heidän mahdollisuuksiaan vaikuttaa omaan elinympäristöönsä. Tapahtumat ovat vahvistaneet nuorten sosiaalisia taitoja, yhteisöllisyyttä ja turvallista vapaa-ajanviettoa. Samalla ne ovat tarjonneet merkityksellisiä onnistumisen kokemuksia nuorille, jotka ovat olleet mukana suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tulevaisuuden näkymät

Nuorisovaltuuston vaalit järjestetään tammikuussa 2026, ja tavoitteena on saada mukaan uutta, innostunutta ja aktiivista nuorisoa jatkamaan hyvää työtä. Vakiintuneet ja nuorten toivomat toimintamuodot – kuten piiloleikit – ovat osoittaneet elinvoimansa ja niiden odotetaan jatkuvan myös tulevana vuonna.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on ollut tärkeä osa kunnan hyvinvointia edistävää työtä tavoittaessaan tuen tarpeessa olevia 15–29-vuotiaita nuoria. Toiminnan ydintä on ollut nuorten kontaktoiminen, heidän tarpeidensa kuuleminen sekä ohjaaminen oikeiden palveluiden, osallisuutta tukevan toiminnan ja oman elämänsä eteenpäin viemisen äärelle. Etsivä nuorisotyö on tarjonnut matalan kynnyksen tukea, palveluohjausta ja kannattelukäyntejä nuorten tilanteiden mukaan – usein juuri silloin, kun nuori ei vielä itse kykene hakeutumaan avun piiriin.

Arkeen kiinnittymistä ja palveluihin ohjautumista vahvistavat toimet

Etsivä on tavannut nuoria monipuolisissa ympäristöissä. Säännöllinen jalkautuminen kirjaston tasanteelle on madaltanut kynnystä kohdata työntekijä, tarjonnut nuorille neuvontaa ja mahdollisuuden hoitaa arkisia asioita turvallisesti ja tuetusti. Vastaavasti yksilötyössä etsivä on tukenut esimerkiksi lääkäriaikojen varaamisessa ja vastaanotoille hakeutumisessa, mikä on vahvistanut nuorten toimintakykyä ja hyvinvointia.

Etsivän työ palveluihin ohjautumisen tukena on lisännyt nuorten pääsyä oikea-aikaisen tuen piiriin niin sosiaali- ja terveystalveissa, koulutuksessa kuin työllistymisen edistämässä. Myös osallistuminen työllisyys- ja koulutustapahtumiin, kuten Megamatchmakingiin, on edistänyt nuorten tulevaisuudenvalmiuksia ja urapolkujen löytymistä.

Kohtaamisia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä

Rantalakeuskuntien yhteiset Kolokusta vilikkuun -tapaamiset ovat tarjonneet turvallisen ympäristön sosiaalisten taitojen harjoitteluun ja vertaiskohtaamisiin. Myös etsivän kahvit nuorisotilalla ovat vahvistaneet arjen rytmiä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä nuorten keskuudessa.

Lautapeli-ilta kirjastoyhteistyössä sekä Koko kylän joulukalenterin pipareiden koristelu ovat mahdollistaneet kaikille avoimia, matalan kynnyksen kohtaamisia ja vahvistaneet eri-ikäisten kuntalaisten yhteisöllisyyttä.

Jalkautuva työ lisää turvallisuutta ja tavoittaa nuoret heidän arjessaan

Etsivä nuorisotyö on ollut näkyvästi läsnä nuorten arkiympäristöissä. Jalkautumiset yläkoulun pitkälle välitunnille yhdessä nuorisotoimen ja kirjaston kanssa ovat tarjonneet nuorille mukavan ja turvallisen paikan viettää aikaa sekä mahdollisuuden jutella ammattilaisten kanssa matalalla kynnyksellä.

Koulun päättäripäivänä toteutettu jalkautuminen ympäri kuntaa on lisännyt nuorten turvallista juhlimista ja vähentänyt riskejä. Vastaavasti Aikalisä-toiminnassa etsivä on tukenut kutsuntaikäisten nuorten elämänavaihetta ennen kutsuntoja, niiden aikana ja niiden jälkeen.

Oppilaitosyhteistyö vahvistaa nuorten hyvinvointia

Etsivä on osallistunut aktiivisesti kouluyhteistyöhön. Yläkoululaisten vierailuilla nuorisotilalle on tuotu esille turvallisia aikuisia, lisätty tietoa etsivän työstä ja vahvistettu luokkien ryhmähenkeä. Yhteistyössä 4H:n kanssa toteutetussa Ajokortti työelämään –koulutuksessa etsivä on ollut mukana valmentamassa yhdeksäsluokkalaisia työelämätaitoihin.

Toisen asteen oppilaitoksissa toteutettu jalkautuminen on tukenut opiskelijoiden hyvinvointia, opiskelumotivaatiota ja arjen hallintaa, ja tarjonnut nuorille apua tilanteissa, joissa he eivät välttämättä muuten hakeutuisi tuen piiriin.

Mielenterveyttä, ryhmähenkeä ja hyvinvointia tukevaa toimintaa

Mielenterveysviikon välituntitapahtuma yhteistyössä kuraattorien, 4H:n ja seurakunnan kanssa on tuonut esille mielenterveys- ja hyvinvointitaitoja arjessa. Samalla se on vahvistanut nuorten kokemusta siitä, että apua on saatavilla helposti ja monen toimijan yhteistyö.

Vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin

Etsivän nuorisotyön vaikutukset näkyvät nuorten lisääntyneenä osallisuutena, parempana toimintakykenä ja varhaisena pääsynä palveluihin. Monipuolinen kohtaamistyö on vahvistanut nuorten sosiaalisia taitoja, yhteisöllisyyttä ja luottamusta aikuisiin. Jalkautuva työ ja aktiivinen läsnäolo nuorten arjessa ovat lisänneet turvallisuutta ja vähentäneet syrjäytymisen riskiä.

PEHKOSEN RAHASTO

Pehkosen rahasto tukee Lumijoella hyvinvointia erityisesti liikunnan, kulttuurin, nuorten harrastusten ja yhteisöllisten tapahtumien kautta. Avustukset suuntautuvat konkreettisesti toimintaan, joka lisää kuntalaisten osallisuutta, terveyttä ja arjen hyvinvointia. Eero Abram Pehkosen rahaston hyvinvointia tukevat toimenpiteet.

Pehkosen rahastosta on myönnetty avustuksia kansallisen tason urheilijoille kilpailumatkoihin ja harjoittelun kuluihin sekä paikallisen harraste- ja nuorisoliikunnan tukemiseen erilaisten liikuntatapahtumien ja seuratoiminnan kautta. Rahasto on rahoittanut myös kaikille kuntalaisille avoimia liikunta- ja hyvinvointitapahtumia, kuten liikuntapäiviä, yhteisöllisiä liikuntahetkiä ja hyvinvointilajikokeiluja, joista osa on toteutettu osana kunnan yhteistä joulukalenteriohjelmaa.

Avustuksia on kohdennettu lisäksi kulttuuritapahtumille ja muille matalan kynnyksen yhteisötilaisuuksille, jotka on valittu siten, että ne ovat avoimia kaikille kuntalaisille ja edistävät yhteisöllisyyttä. Osassa avustuspäätöksistä yhdistysten tukeminen on käsitelty Pehkosen rahaston puitteissa, ja tukea on myönnetty muun muassa nuorisotoiminnalle, kyläyhdistyksille sekä kulttuuri- ja liikuntayhdistyksille, joiden toiminta vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia ja harrastusmahdollisuuksia.

Rahasto avataan säännöllisesti haettavaksi, ja vuosittain noin 10 000 euroa kohdennetaan hyvinvointia edistäviin tarkoituksiin. Avustusten painopisteinä ovat liikunnan ja kulttuurin tukeminen sekä kaikille avoimien tapahtumien järjestäminen.

LUMIJOEN SEURAKUNTA

Järjestää toimintaa eri-ikäisille kuntalaisille, kuten tapahtumia, kerhoja ja tapaamisia. Seurakunta toimii yhteistyössä kunnan, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja alueen yhdistysten kanssa. Seurakunnalta saa tukea ja kriisiapua eri elämäntilanteissa.

HYVINVOINTIA TUKEVA KOLMANNEN SEKTORIN TOIMINTA

Kolmannen sektorin toimijoilla on merkittävä rooli kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuudessa. Yhteistyössä kunnan kanssa järjestöt, seurakunta ja muut yhteisöt täydentävät palvelurakennetta tarjoamalla matalan kynnyksen osallistumis- ja harrastusmahdollisuuksia eri väestöryhmille. Vapaaehtoistoiminnan kautta vahvistuvat asukkaiden osallisuus, yhteisöllisyys ja arjen toimintakyky, ja toiminta tavoittaa myös niitä kuntalaisia, jotka eivät muutoin kiinnity kunnan palveluihin. Kunnan ja kolmannen sektorin välinen rakenteellinen sekä toiminnallinen yhteistyö vahvistaa paikallisia voimavaroja, monipuolistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen menetelmiä ja tukee kunnan strategisten tavoitteiden toteutumista. Lumijoella toimii useita aktiivisia yhdistystoimijoita, joilla on tärkeä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden tukemisessa.

Lumijoen 4H-yhdistys ry on osa valtakunnallista 4H-järjestöä, joka on poliittisesti sitoutumaton nuoriso- ja kansalaisjärjestö. Lumijoen 4H-yhdistys tarjoaa lapsille ja nuorille monipuolista tekemistä. Järjestämme kerhoja, leirejä, retkiä ja kursseja. Nuori voi työllistyä kauttamme; kerhonojajana tai työpalvelun työntekijänä. Lisäksi tarjoamme nuorelle mahdollisuuden perustaa oman 4H-yrityksen.

Tarjoamme myös apua arjen askareisiin. Yhdistyksemme työpalvelun kautta voi tilata reippaan nuoren kotiisi auttamaan arjen askareissa. Vaihtoehtoisesti voi tilata erilaisia palveluita myös paikallisilta 4H-yrittäiltä.

Lumijoen 4H yhdistys on myös mukana järjestämässä ympäri vuoden erilaisia tapahtumia kuntalaisille, erityisesti lapsiperheille ja nuorille. 4H on ollut myös isona osana Lumijoella toteutettavaa Help Center Lumijobi hanketta, osallistumalla hankkeen tapahtumiin sekä tarjoamalla ystävä- ja naapuriaputoimintapalvelua.

Lumijoen 4H toimii aktiivisesti Lakeuden kuntien alueella ja vastaa Kempeleessä jo liikuntavälinelainaamon ja vaarallisten jätteen vastaanottopisteen toiminnasta. Lisäksi yhdistys tarjoaa kempeleläisille kotitalouksille lumi- ja pihatyöpalveluita, kodinhoitoa ja kotipalveluita koulutettujen nuorten toimesta. Kierrätyskeskus on

luonteva laajennus yhdistyksen toimintaan. Yhdistys on voittoa tavoittelematon organisaatio minkä ensisijaisena tavoitteena on kehittää Lumijoen ja Kempeleen alueiden lasten ja nuorten toimintaa.

Lumijoen 4H-yhdistyksellä on ollut kaksi hanketta vuoden 2025 aikana. Pohde hanke on tarjonnut tuolijumppaa, terveystietoa ja digiopastusta kirjastolla kaksi kertaa viikossa (ma ja Pe) sekä hävikkiruuan jakoa 2krt viikossa Lumijoella sekä kuntosaliopastusta Lumijoen kuntosalilla noin kerran viikossa.

Ely- hankkeen kautta Lumijoen 4H-yhdistys on tarjonnut mahdollisuuden lumijokisille lapsille ja nuorille kalastukseen sekä järjestänyt eräilyyn liittyviä leirejä ja tapahtumia.

Lisäksi Lumijoen 4H-yhdistys on järjestänyt Lumijoella keskimäärin kerran kuukaudessa lapsiperhe tapahtumia yhteistyössä SRK:n, MLL:n ja Lumijoen kunnan kanssa.

MLL:n Lumijoen yhdistys ry

Järjestää säännöllisesti perhekahvilatoimintaa lapsiperheille sekä järjestää tapahtumia lapsille ja lapsiperheille ympäri vuoden.

Limingan ja Lumijoen Sydänyhdistys on yksi kahdestasadasta Suomen Sydänliiton paikallis- yhdistyksestä ja tämä vuosi on yhdistyksen 54. toimintavuosi. Yhdessä alueemme sydänpiirin kanssa tarjoamme tietoa, tukea ja monipuolista toimintaa sydänsairastuneille sekä kaikille terveydestä ja hyvinvoinnista kiinnostuneille niin työikäisille kuin juuri työelämästä jääneille ja yhtä lailla kaikille, sekä nuorille että vanhoille, ikärajoja katsomatta.

Sydänkerhotapahtumia pidetään alueellamme noin kerran kuukaudessa. Liikuntatapahtumat, kesäretket ja sydänviikon tapahtumat ovat olleet hyvin suosittuja osallistumismääriltään ja toimivat osallistujille maksuttomina ja kesäretket osittain omakustanteisina ts. yhdistys avustaa varojensa puitteissa. Järjestämme luonto/liikunta tapahtumia Lumijoella ja Limingassa ja yhtenä merkittävänä oli mm. 7.5.2025 – Luontohyvinvointitapahtuma Virkkulan Opastuskeskuksella, vain yhtenä esimerkkinä. Osallistujia lähialueilta oli n. 80 henkilöä.

Yhteistyötä tehdään Sydänliiton ja Pohjois-Pohjanmaan Sydänpiirin lisäksi Hyvinvointialue Pohteen ja muiden paikallisten järjestöjen sekä alueemme kuntien kanssa mm. vanhusneuvostoissa. Viimeisten vuosien aikana yhdistyksen jäsenmäärä on ollut koko ajan nousujohteinen.

Martat ry edistää kyläläisten hyvinvointia järjestämällä vuoden mittaan monipuolisia yhteisötapahtumia ja matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja. Vuosittaiset koko kylän aktiviteetit – kuten Pääsiäiskoristeluhaaste, Martanpäivän-kahvitus, Lumijoki-päivät ja Ahvenmarkkinat – vahvistavat yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Lisäksi joulumuistamiset ja yhteistyö muiden paikallisten toimijoiden kanssa tukevat erityisesti lasten, nuorten ja ikäihmisten hyvinvointia.

Säännölliset martraillat tarjoavat ympäri vuoden mahdollisuuden harrastamiseen, yhdessäoloon ja oppimiseen. Askartelu, käsityöt, kulttuuri, luennot, ruokaillat ja retket tukevat sekä henkistä että sosiaalista hyvinvointia, luovat arkeen rytmiä ja lisäävät merkityksellisyyttä. Yhdessä tekeminen vahvistaa kyläläisten voimavaroja ja ylläpitää hyvinvointia kaikenikäisille.

Lumijoki-Seura edistää kuntalaisten hyvinvointia vahvistamalla paikallisidentiteettiä, yhteisöllisyyttä ja viihtyisää elinympäristöä. Seura tallentaa ja vaalii Lumijoen historiaa museotoiminnalla, julkaisuilla ja perinteen esiin tuomisella, mikä lisää kulttuurista osallisuutta ja yhteistä muistia. Kyläympäristön hoito – kuten raivaustyöt ja pyörätiesiltojen kaiteiden maalaus – parantaa arjen viihtyvyyttä ja turvallisuutta.

Vuosittaiset stipendit koululaisille sekä vuoden lumijokisen valinta tukevat kuntalaisten kannustamista, arvostusta ja yhteishenkeä. Lisäksi Kyrön myllyn kunnostus ja siipien kääntö ylläpitävät sekä kulttuuriperintöä että ympäristön vetovoimaisuutta. Seuran pitkäjänteinen toiminta lisää yhteisön hyvinvointia niin kulttuurisesti, sosiaalisesti kuin fyysisessä ympäristössä.

Lumijoen Maa- ja kotitalousseura ry edistää yhteisön hyvinvointia lisäämällä ruokakasvatusta, yhdessäoloa ja arjen sujuvuutta. Seura järjestää jäsenilleen Impinpäivän ohjelmiseen, Pikkujoulu-ruokailun ja monipuolisia ruokaan liittyviä kursseja, jotka tukevat ravitsemusosaamista ja tarjoavat sosiaalisia kohtaamisia.

Yhteistyö kunnan, seurakunnan, päiväkodin ja alkuopetuksen kanssa vahvistaa osallisuutta eri ikäryhmien välillä. Laskiaistapahtumaan osallistuminen ja Ahvenmarkkinatapahtumien tietoisuus sekä lasten sadonkorjuutapahtuma lisäävät ruokakasvatusta, yhteisöllisyyttä ja terveellisten elintapojen oppimista. Seuran toiminta tukee sekä sosiaalista että terveydellistä hyvinvointia koko kunnassa.

Lumijoen Nuorisoseura ry vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia tarjoamalla monipuolista, turvallista ja kehittävää vapaa-ajan toimintaa. Viikoittainen satujumppa koulun lukuvuoden aikana liikuntahallilla tukee koko perheen liikunnallisia elämäntapoja, motoriikkaa ja varhaista liikkumisen iloa.

Nuorisoseuran talolla järjestettävät lastenteatterit ja musiikkiesitykset edistävät kulttuurista osallisuutta, itsensä ilmaisua ja yhteisöllisiä kokemuksia. Kesäisin uimamontulla toteutettava uimakoulu lisää lasten vesiturvallisuutta ja tarjoaa liikunnallista, virkistävää tekemistä. Nuorisoseuran toiminta tukee kokonaisvaltaista hyvinvointia yhdistämällä liikuntaa, kulttuuria ja turvallisia oppimisympäristöjä.

Lumijoen Lumiukot

Lumijoen Lumiukot on lumijokinen urheiluseura, joka painottaa toimintansa lasten ja nuorten harrastustoiminnan pariin. Päälajeina ovat yleisurheilu sekä hiihto. Seura on perustettu vuonna 1916.

Lumiukkojen toiminta on vapaaehtoistyönä toteutettua. Toiminnan pääpaino on lasten ja nuorten liikunta sekä hyvinvointi, aktiivinen seuratoiminta sekä yhdessä tekemisen ilo. Urheilukerhotoimintaa järjestetään ympäri vuoden liikuntahallilla ja urheilukentällä sekä urheilutalon maastoissa.

Eläkeliiton Lumijoen yhdistys edistää ikäihmisten hyvinvointia tarjoamalla säännöllistä liikuntaa, sosiaalista toimintaa ja arjen tukea. Viikoittaiset kokoontumiset erilaisten teemojen ympärille sekä kuntosalivuoro, boccia liikuntahallilla talvikuukausina ja kesäkuukausina padelia Lumijokiset Liikkumaan ry:n padelkentällä. kuukausittainen keilaus vahvistavat fyysistä toimintakykyä, rytmittävät arkea ja lisäävät yhdessäoloa.

Lisäksi yhdistys ylläpitää Help Center Lumijobi kaksi kertaa viikossa. Help Center Lumijobi toimii kierrätysasemana käyttökelpoisille tavaroille, joita kuntalaiset voivat tuoda ja hakea vapaasti. Toiminta tukee yhteisöllisyyttä, ekologisuutta ja arjen taloudellista hyvinvointia.

Yhdistyksen monipuolinen toiminta lisää ikäihmisten osallisuutta, toimintakykyä ja yhteisöllistä tukea.

Lumijoen metsästysyhdistys edistää kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla turvallista, ohjattua ja monipuolista harrastustoimintaa ympäri vuoden. Talvikausien viikoittaiset ammutaharjoitukset ja kesäharjoitukset ampumaradalla tukevat keskittymiskykyä, motoriikkaa ja vastuullista harrastamista.

Yhdistys järjestää lisäksi hirvenjuoksukilpailuja sekä pienoiskivääri- ja luodikkoammuntaa, jotka tarjoavat liikunnallista ja teknistä harjoittelua kaikenikäisille harrastajille. Toiminta vahvistaa yhteisöllisyyttä, tarjoaa mielekästä vapaa-ajan tekemistä ja tukee harrastajien henkistä ja fyysistä hyvinvointia.

Hirvasniemen kyläyhdistys ry:n HirvasAreena on Lumijoen yhteisön hyvinvoinnin keskus, jonka kyläläiset rakensivat talkoovoimin. Vuonna 2008 avattu monitoimitalo tarjoaa tilat monipuoliseen harrastus-, kulttuuri- ja tapahtumatoimintaan. Areena lisää yhteisöllisyyttä, vahvistaa paikallista yhteenkuuluvuutta ja luo

mahdollisuuksia liikkumiseen, yhdessäoloon ja vapaa-ajan viettoon. Rakennusta vuokrataan myös ulkopuolisille, mikä tukee kylän elinvoimaa. HirvasAreena tarjoaa kyläläisille avoimen ja kutsuvan ympäristön osallistua toimintaan ja edistää omaa hyvinvointiaan.

Liikuntaneuvonta ja elintapaohjaus

Lumijoella toimii useita aktiivisia yhdistyksiä tällä hetkellä, jotka tarjoavat eri ikäryhmille harrastamisen mahdollisuuksia, liikuntaneuvontaa ja ohjausta. Lumijoen 4H-yhdistyksellä toimii Pohde hanke, joka tarjoaa tuolijumppaa ja terveysneuvontaa sekä kuntosaliopastusta. Lisäksi Lumijoen ja Kempeleen 4H-yhdistysten yhteistyössä toimii liikuntavälinelainaamo. Lumijoki-Limingan sydänyhdistys tarjoaa liikuntatapahtumia myös ympäri vuoden. Lumijoen nuorisoseuralla toteutetaan satujumppaa ja vapaa-ajan tapahtumia ympäri vuoden lapsille ja Lumijoen eläkeläiset tarjoavat liikuntamahdollisuuksia ikäihmisille.

Lumijoen kunnassa on nimetty hyvinvointiyhdyshenkilö liikuntaneuvontaan ja elintapaohjaukseen yhteistyöhön Pohteen kanssa, jossa pilotointihankkeen kautta liikuntaneuvontaan saadaan kuntaan yhteisresurssi. Kunnan yhteishenkilön tehtävänä on juurruttaa elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan toimintamallia osaksi kunnan pysyvää toimintaa ja yhdyshenkilö osallistuu hankkeen työryhmiin kunnan edustajana. Ikääntyneiden finger toimintamallia mukailevan elintapaohjauksen liikuntaryhmien toteutukset tulevat hankkeelta.

3 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö

<https://pohde.cloudnc.fi/download/noname/%7Bb98da9cd-a1be-469b-824c-64e2b6ade0f9%7D/46282>
(<https://pohde.cloudnc.fi/download/noname/%7Bb98da9cd-a1be-469b-824c-64e2b6ade0f9%7D/46282>)

4 Keskeiset opit valtuustokaudelta

Valtuustokaudella 2021–2024 Lumijoen hyvinvointityö perustui palveluiden vakauteen, yhteisöllisyyden vahvistamiseen ja arjen sujuvuuden turvaamiseen. Päätöksenteko oli säännöllistä ja läpinäkyvää ja hyvinvoinnin edistäminen toteutui laajasti eri toimielimissä, kuten sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa, kunnanhallituksessa sekä kehitys- ja elinvoimalautakunnassa. Kuntalaisia osallistettiin päätöksenteon eri vaiheissa selvittämällä toiveita ja kehittämisehdotuksia hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Kunnan hyvinvointia vahvistivat laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäminen, nuorten harrastustoiminnan kehittäminen, rakennetun ympäristön turvallisuuden parantaminen sekä elinvoimaa lisäävät toimet, kuten yritysten ja yhdistysten tukeminen. Liikunta- ja kulttuuripalvelut sekä kolmannen sektorin toiminta vahvistivat osallisuutta ja ehkäisivät yksinäisyyttä kaikissa ikäryhmissä.

Vaikutukset ikäryhmittäin

- Lapset: Laadukas varhaiskasvatus ja perusopetus, turvallisemmat ympäristöt ja monipuolisemmat harrastusmahdollisuudet vahvistivat arjen hyvinvointia ja oppimisen edellytyksiä.
- Nuoret: Nuorisotyön ja harrastusten lisääntyminen tuki yhteisöllisyyttä ja ehkäisi syrjäytymistä.
- Aikuiset: Toimiva varhaiskasvatus, sujuva infrastruktuuri ja elinvoimapäätökset paransivat arjen hallintaa, työssäkäyntiä ja taloudellista turvallisuutta.
- Ikäihmiset: Esteettömyyttä ja turvallisuutta parantavat ratkaisut, yhteisöllinen toiminta sekä palveluiden vakaus tukivat toimintakykyä ja vähensivät yksinäisyyttä.

Kokonaisarvio

Hyvinvointityö oli valtuustokaudella monialaista ja ennakoivaa. Kunta onnistui ylläpitämään peruspalveluiden laadun, vahvistamaan yhteisöllisyyttä sekä tukemaan kuntalaisten turvallista ja sujuvaa arkea. Hyvinvointia edistäneet toimet tavoittivat eri ikäryhmiä ja loivat pohjan elinvoimaiselle ja hyvinvoivalle Lumijoelle myös seuraavalla valtuustokaudella.

Lumijoen kunnan vahvuuksia ovat:

- Kattava ja laadukas varhaiskasvatus sekä vastarakennetut tilat
- Luonnonläheinen ja turvallinen maalaismaisema
- Hyvät ulkoilu- ja harrastusmahdollisuudet
- Kuntalaisten kuuleminen ja osallistaminen päätöksenteossa
- Kolmannen sektorin vahva rooli
- Yhdyskuntatoimen satsaukset ympäristön viihtyvyyteen ja turvallisuuteen
- Alueellisesti matala työttömyysaste
- Hyvin koordinoitu maahanmuuttotyö
- Hyvä peruskoulu
- Hyvä peruspalveluiden saatavuus ja lyhyet etäisyydet lähialueen kuntiin
- Väestörakenteen tasapaino

Lumijoen kunnan kehittämiskohteita ovat:

- Nuorten fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn tukeminen
- Yksinasuvien ikäihmisten tilanteen tukeminen
- Kiusaamisen ehkäisy
- Kaatumisen ehkäisy
- Syrjäytymisen ehkäisy

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2026

Hyvinvointisuunnitelma laaditaan yhdessä uuden kuntastrategian kanssa ja viedään päätöksentekoon maaliskuussa 2026.

Poikkihallinnollinen hyvinvointityö ja sen tavoitteet ovat kirjattu 2026 talousarvioasiakirjaan.

5 Strategian painopisteet ja linjaukset

Hyvinvointisuunnitelma laaditaan yhdessä uuden kuntastrategian kanssa ja viedään päätöksentekoon maaliskuussa 2026.

6 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

7 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026-2030 laaditaan uuden kuntastrategian valmistuttua yhteistyössä eri hallintokuntien ja hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa ja viedään päätöksentekoon syksyllä 2026.

Poikkihallinnollinen hyvinvointityö, suunnitelmat ja sen tavoitteet ovat kirjattuna 2026 talousarvioasiakirjaan.

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

Kunnanhallituksessa 23.3.2026 ja kunnanvaltuustossa 11.5.2026.

8 Suunnitelman laatijat

Lumijoella hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen suunnitelmaa tehdään laajasti kaikissa toimielimissä vuoropuhelussa kuntalaisten, yhdistysten, päättäjien ja viranhaltijoiden kanssa. Lumijoen kunnan Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen yhteyshenkilöt koordinoivat hytetyötä.

Nimetyt hyte-yhteyshenkilöt:

Essi Visuri, Työllisyys- ja maahanmuuttokoordinaattori

Jaana Ollakka, Vs. Varhaiskasvatusjohtaja

9 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä